

FORSVARSBYGG

Skiltprogram for forsvarssektoren

DEL 1 | **Utendørs**

DEL 2 | **Innendørs**

DEL 3 | **Skyte- og øvingsfelt**

Oppdatert | August 2023

Overordnet om skilting

Lik skilting over hele landet

Forsvarsbygg forvalter mange av landets mest særegne og krevende bygg – fra festninger til militærleirer, skyte- og øvingsfelt og flystasjoner. Den store og varierte eiendomsporteføljen er spredt over hele landet. Skiltprogrammet verktøyet vårt for å gjøre skiltingen så helhetlig og lik som mulig på forsvarssektorens eiendommer, bygg og anlegg.

Skiltprogrammet inneholder mange skilttyper. Det vil komme nye behov enn hva som finnes der akkurat nå. Det er viktig at hovedprinsippene for utforming blir fulgt slik at vi oppnår en helhetlig og lik skilting i hele landet.

Forsvarsbygg er et statlig forvaltningsorgan underlagt Forsvarsdepartementet. Vi utvikler, bygger, drifter og avhender eiendom for forsvarssektoren.

Forsvarsbygg har det overordnede ansvaret for skiltprogrammet.

Thorbjørn Thoresen,
direktør Forsvarsbygg

Rammeavtalen

Skiltleverandør

Se rammeavtale R01315

Skiltprogram

Gjeldende versjon ligger alltid på www.forsvarsbygg.no/profil

Rammeavtalen gjelder	Skilting for Forsvarets eiendommer, bygg og anlegg: <ul style="list-style-type: none"> • Utendørs • Innendørs • Skyte- og øvingsfelt
Rammeavtalen kan brukes av	Forsvarssektoren

Kontakt Forsvarsbygg

Telefon: 468 70 400

e-post: servicesenter@forsvarsbygg.no

Åpent hverdager 07.30–15.30

Maler og informasjon

Maler og skilt

Trafikkskilt	Statens vegvesen	vegvesen.no
Farvannsskilt	Kystverket	kystverket.no
Avfall	Loop	loop.no
Sorteringsmerker (avfall)	Sortere	sortere.no/sorteringsmerker

Forskrifter

Skiltforskriften	Lovdata	lovdata.no
Farvannsskilt og navigasjonsretninger	Lovdata	lovdata.no

Universell utforming

Bygg for alle	byggforalle.no
Statens vegvesen	vegvesen.no

Forsvarssektoren

Forsvaret	forsvaret.no
Forsvarsbygg	forsvarsbygg.no
Forsvarsmateriell	fma.no
Forsvarets forskningsinstitutt	ffi.no

Overordnet om skilting

Heraldiske våpen

– betegnelser og bruk

FORSVARET

FORSVARSBYGG

FORSVARSMATERIELL
(FMA)FORSVARETS
FORSKNINGSINSTITUTT (FFI)

Heraldisk våpen

Etatens visuelle kjennetegn. I Forsvaret har alle avdelinger også sitt eget våpenskjold. Avdelingsmerkene brukes der det er viktig å vise hvem som holder til hvor. På øvrige skilt der Forsvaret skal fremstå som avsender brukes Forsvarets våpenskjold. Forsvarsbyggs våpenskjold skal bare brukes på skilt der Forsvarsbygg har rollen som byggherre, og skal fremstå som tydelig avsender. Våpenskjold gjengis alltid i farge.

Navnetrekk

Den typografiske utformingen av etatens navn. Navnetrekket kan brukes løsrevet fra våpenskjoldet. Navnetrekket gjengis i sort eller hvitt.

FORSVARET

FORSVARSBYGG

FORSVARSMATERIELL

FFI
Forsvarets
forskningsinstitutt

Logo

Sammenstillingen av heraldisk våpen og navnetrekk defineres som logo. Logoene kan brukes både midtstilt og venstrestilt. I skilt brukes primært venstrestilt variant eller våpenskjold alene. Logo gjengis alltid i farge.

FORSVARET

FORSVARSBYGG

FORSVARSMATERIELL

FFI
Forsvarets
forskningsinstitutt

Overordnet om skilting

Utforming og kvalitet

Skilt med lang levetid og gjenbruksverdi

Det er viktig at kvaliteten på skiltets tekniske løsning er slik at skiltet er holdbart over tid, også i værharde omgivelser.

Vedlikehold og endringer

- Det skal være enkelt å gjøre endringer på de fleste skilt uten at det går utover kvaliteten i skiltet.
- Utvendige skilt må tåle å stå i værharde omgivelser
- Skiltmaterialer og produksjon som gir skiltet lang levetid og lave vedlikeholdskostnader, skal prioriteres.
- Tenk gjenbruk og vurder om deler av for eksempel byggeplasskilt kan brukes på nytt.

Dekor

- Dekor og foliering skal alltid være av god kvalitet med lang holdbarhet i 3M – 100 serien eller tilsvarende kvalitet.

Belysning

- Vurder om viktige skilt bør være opplyst.
- Ved bruk av lys på skilt, skal løsningen være av god kvalitet og designmessig i samsvar med skiltet. Bruk gjerne LED-lys.

Visuelle elementer

- Bilder, grafikk og våpenskjold skal gjengis i god oppløsning, fortrinnsvis med vektorfiler eller høyoppløslig bildefil for foto.

Bransjestandarder

Vi følger Norsk Standard, bransjestandard og universell utforming

Offisiell standardskilting vil komme i tillegg til dette skiltprogrammet. Skilting av brann- og evakueringsveier, nødutganger, gass, drivstofflager og annet skal følge Norsk Standard eller bransjestandard. Det samme gjelder skilting for tekniske anlegg.

Alle skilt skal utformes i tråd med gjeldende regelverk og god praksis for universell utforming. Følg offisielle retningslinjer dersom du er i tvil eller maler og skisser avviker fra standardene. Gi oss beskjed, så får vi oppdatert skiltprogrammet og utviklet gode eksempler.

Veiledning og kvalitetssikring

Forsvaret kommunikasjon (FKOM) og Forsvarsbyggs kommunikasjonsavdeling kan kvalitetssikre skilt før de settes i produksjon. Dette er spesielt viktig ved bruk av heraldiske våpen (våpenskjold).

Godkjenning

Veiledning og kvalitetssikring

Forsvaret kommunikasjon (FKOM) og Forsvarsbyggs kommunikasjonsavdeling kan kvalitetssikre skilt før de settes i produksjon. Dette er spesielt viktig ved bruk av heraldiske våpen (våpenskjold).

Overordnet om skilting – teknisk beskrivelse

Frittstående skilt

Rammeverk

Mål B600 x H600 mm.

Bakplater

Plater på hver side av rammen. Enten aluminiumsplater eller rustfrie stålplater på hver side.

Skiltplater

Skiltplaten skal være montert med ca 20 mm distanse til bakplate. Glass/akryl.

Fot

Frittstående skilt festes med fotplate i en betongkloss som plasseres frostfritt under bakkenivå. Egnede fyllmasse legges over fotplaten og helt inntil skiltet, slik at fotplaten ikke blir synlig.

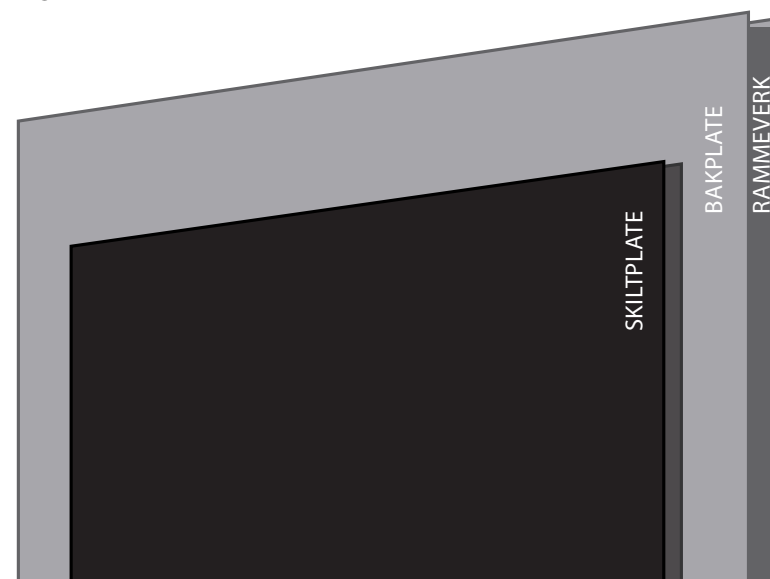
Bolter

Bolter med ca 20 mm distanse til bakplate. Boltene plasseres på den ikke-folierte delen av glasset.

Belysning

Viktige uteskilt skal belyses dersom annen belysning i området rundt skiltet, ikke er tilstrekkelig. Belysning kan plasseres i overkant av skiltet. Valg av belysning kan vurderes ut fra det enkelte skilt, skiltets plassering og i samråd med skiltleverandør.

TOPP

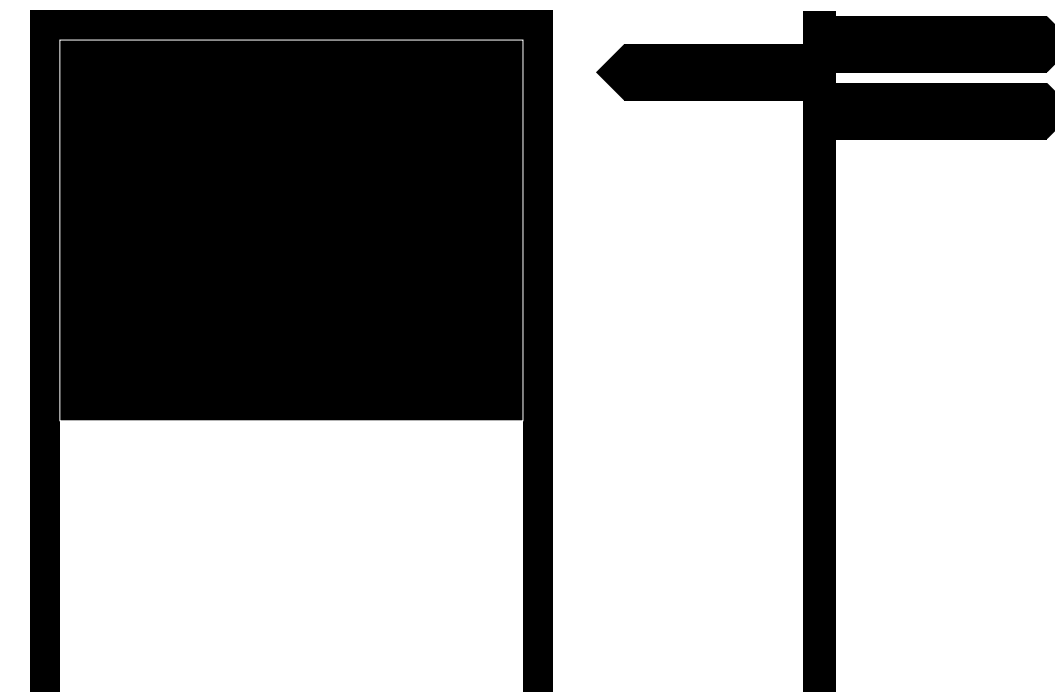

FOT

Skiltplater og stolper

Sort eller grå skiltplate og stolper

Overordnet om skilting – farger

Utendørs og innendørs

Hovedfarger til skiltplater

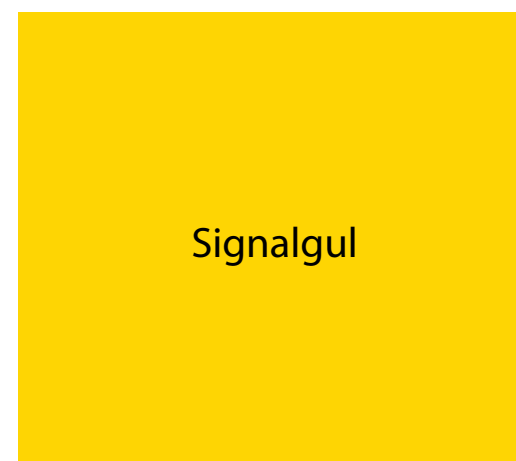

CMYK 100/100/100/100
 RGB –
 SCREEN –
 PANTONE –

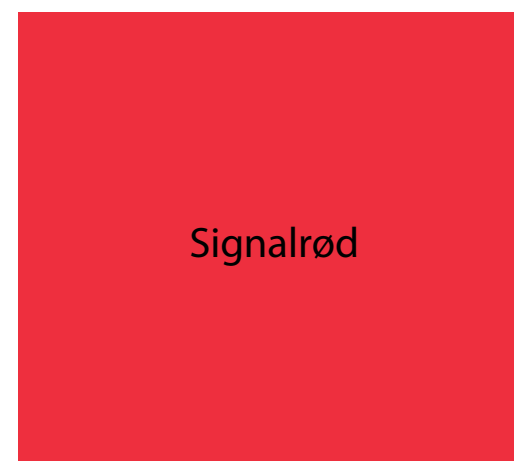

CMYK 100/100/100/100
 RGB 0/0/0
 SCREEN # 000000
 PANTONE –

Hovedfarger for varsling – skiltplater og dekor

CMYK 0/14/100/0
 RGB 254/203/0
 SCREEN #fecb00
 PANTONE 116

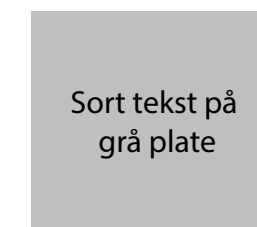

CMYK 0/94/78/0
 RGB 224/00/52
 SCREEN #e00034
 PANTONE 185

RAL 2003 pastel orange
 PANTONE 164

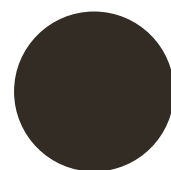
Hovedfarge tekst

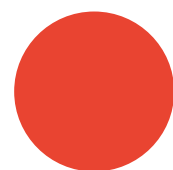
Skyte- og øvingsfelt

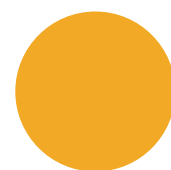
INGEN KODE
Hvit

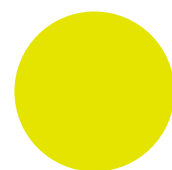
BLACK
Sort

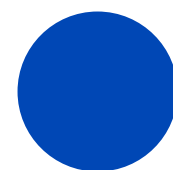
PMS 179
Rød

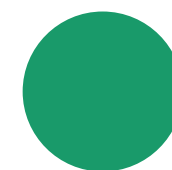
PMS 130
Gul

PMS 395
Gulgrønn
fluorescerende

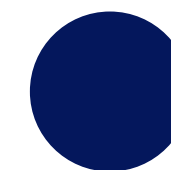
PMS 293
Blå

PMS 340
Grønn

PMS 151
Orange

PMS 2756 C
Blue Shield

RAL 5022
 CMYK 100/90/0/50
 PANTONE:
 Solid Coated 2756 C

Overordnet om skilting – Standard- og tilleggstekster

Forvalteransvaret

For å tydeliggjøre at Forsvarsbygg har ansvar for å forvalte området, skal store skilt som infotavler og frittstående skilt ha informasjon om det i bunnen av skiltet.

Standardtekst settes i versaler over to linjer:

**FORSVARSBYGG FORVALTER
DENNE EIENDOMMEN**

Sort skiltplate 100 % sort
Tekst 25 % sort

Grå skiltplate 25 % sort
Tekst 75 % sort

Sort skiltplate 100 % sort
Tekst 25 % sort

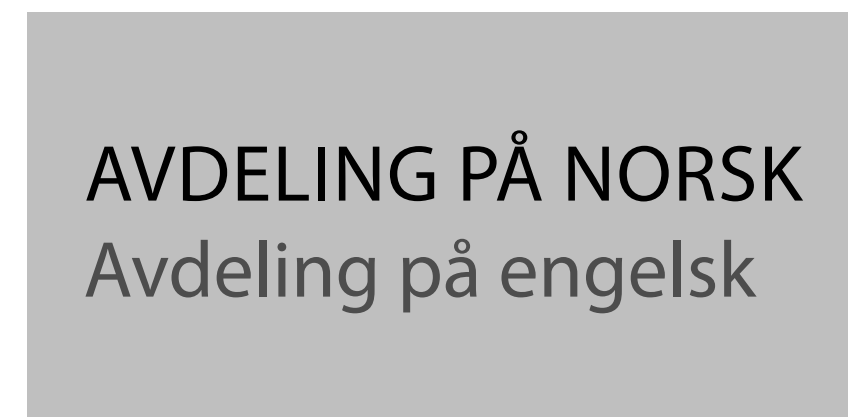
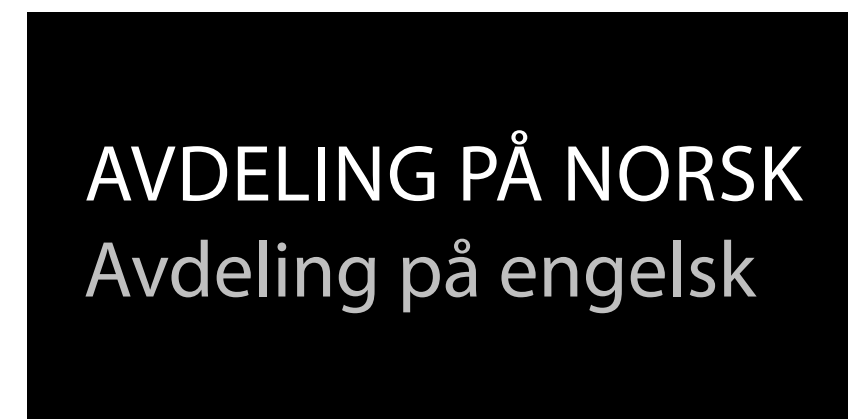

Grå skiltplate 25 % sort
Tekst 75 % sort

Engelsk tekst

Noen ganger er det behov for å legge til engelsk tekst. Engelsk tekst settes i grått under eller ved siden av norsk tekst. Tekstfargen avhenger av skiltplatens farge og gjengis i 25 % sort på sort plate og 75 % sort på grå plate.

Overordnet om skilting – dekor, skrift og piktogrammer

Typografi

På skilt bruker vi i hovedsak Myriad pro i variantene regular og bold. Ved frittstående bokstaver i store fasadeskilt brukes Myriad Pro Semibold. Enkelte skilt har tilleggsskrift satt med Cambria. Se eksempler som viser de ulike skilttypene.

Skrifttypene Myriad pro og Cambria er felles i forsvarssektoren.

- Ved bokstavstørrelse ned mot 10 mm brukes print og ikke folie.
- Hovedtekst og linjer skal ha matt hvit eller sort farge.
- Grå standardtekst nede til venstre.
- Fullfarge våpenskjold.
- Kart har et enkelt stilisert uttrykk i grånyanser eller gjengis i fullfarge.
- Taktile kart må gjerne brukes.
- Skiltflaten fylles godt ut og ivaretar god leselighet og gjeldende regler for universell utforming.
- Begrenset bruk av versaler (store bokstaver).

Myriad pro

| Regular og **Bold** (semibold)

Cambria

| Regular og *Italic*

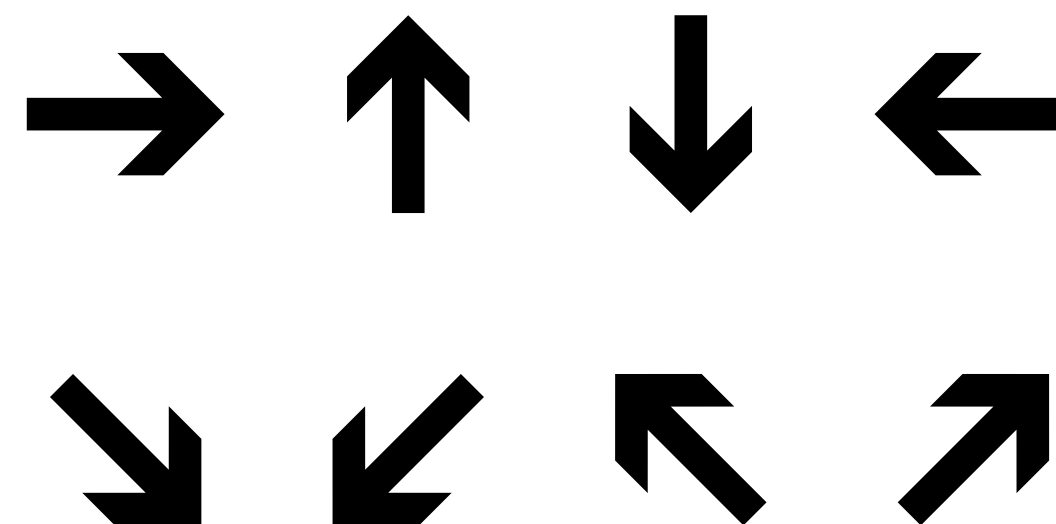
Piktogrammer

Piktogrammer vises i negativ (hvit) på sort flate. Piktogrammene som brukes er utviklet av Forsvaret som generelle piktogrammer med god leselighet. Piktogrammer etter Norsk Standard (NS) kan også brukes. Ta kontakt med Forsvaret kommunikasjon ved behov.

Retningspiler

Pilene finnes som illustratordfil til nedlasting på www.forsvarsbygg.no/profil. Pilene skal brukes i alle skilt der det er behov for å vise retning. Pilene brukes i sort eller hvitt.

UTENDØRS SKILTING

Skiltplan for forsvarssektoren

101 | Velkommen til området

Beskrivelse

Skilt til inngangspartier der det ikke er behov for å vise mer informasjon om området. Skiltet plasseres direkte på bakken nær inngangspartiet/vakta, på utsiden av området. Det skal ikke være noe mellomrom / luft mellom skiltets bunn og bakken.

Skiltvarianter

- A Skilt til Forsvarsleir / militære områder / med Forsvarets logo
- B Skilt til festningene (publikumsarena) / Med Forsvarsbyggs logo

Anbefalt størrelse

Bakplate: B2000 x H2000 mm eller mindre
Skiltplate: B1700 x H1550 mm

Rammeverk / bakplate

Lakkert aluminiumsplate eller rustfritt stål.

Skiltplate

Pulverlakkert aluminiumsplate med overflate i matt sort.

Fotplate

Fotplate i 15 mm tykkelse + bolter, montert på betongkloss/
fundament – frostfritt.

Montering

- Egnet for denne skilltypen.
- Bolter med ca 20 mm distanse til bakplate.
- Ved bruk av bakplater i stål: Rustfrie bolter. Ved bruk av bakplater i aluminium: Bolter i eloksert aluminium, sortlakkert.

Belysning

Egnet skiltbelysning for uteforhold, og tilpasset skiltets øvrige design

A

B

102 | Stor infotavle med kart eller bilde – Leir

Beskrivelse

Stor informasjonstavle med innhold som kan være interessant for allmennheten. F.eks. historie, arkitektur, kunst og annet. Skiltet plasseres utenfor området, tilgjengelig for allmennheten.

Skiltvarianter

A Skilt til Forsvarsleir / militære områder / med Forsvarets logo

anbefalt størrelse

Bakplate: B2000 x H1800 mm eller mindre

Skiltplate: B1700 x H1550 mm

rammeverk / bakplate

Rammestolper av aluminium som festes i bakken.

Lakkert aluminiumsplate

Skiltplate

Foliert aluminiumsplate. Ved bokstavstørrelse ned mot 10 mm brukes print og ikke folie.

Montering

Egnet for denne skilltypen.

Belysning

Integrert belysning ved behov. Lysbehov vurderes i hvert enkelt tilfelle ut fra skiltets plassering.

A

FORSVARET

VELKOMMEN TIL RENA LEIR

OMRÅDET

Ris et a que et doloribus. Ximperio blab illiqua ssitis alias esto idelesedit officid ulla sit fugia doloribusdae por asperit quiam, corempo rumquam, te porest ea volum sequisitat resecum et, errorem ut magni dolupta que

HISTORIEN

Ris et a que et doloribus. Ximperio blab illiqua ssitis alias esto idelesedit officid ulla sit fugia doloribusdae por asperit quiam, corempo rumquam, te porest ea volum sequisitat resecum et, errorem ut magni dolupta que vent debisciderit eatur, consequae am ipid maio ea nonsed eatur sanition

ARKITEKTUR

Ris et a que et doloribus. Ximperio blab illiqua ssitis alias esto idelesedit officid ulla sit fugia doloribusdae por asperit quiam, corempo rumquam, te porest ea volum sequisitat resecum et.

FORSVARSBYGG FORVALTER
DENNE EIENDOMMEN

102 | Stor infotavle med kart eller bilde – Festning

Beskrivelse

Stor informasjonstavle med innhold som kan være interessant for allmennheten. F.eks. historie, arkitektur, kunst og annet. Skiltet plasseres utenfor området, eller på sentrale plasser på området slik at det er lett tilgjengelig for allmennheten.

Skiltvarianter

B Skilt til festningene (publikumsarena) / Med Forsvarsbyggs logo

anbefalt størrelse

Skiltplate: B2200 x H1800 mm eller mindre

rammeverk / bakplate

Rammestolper av aluminium som festes i bakken. Rammeverk lakkert i metallisk stål eller sort.

Skiltplate

Foliert aluminiumsplate. Ved bokstavstørrelse ned mot 10 mm brukes print og ikke folie.

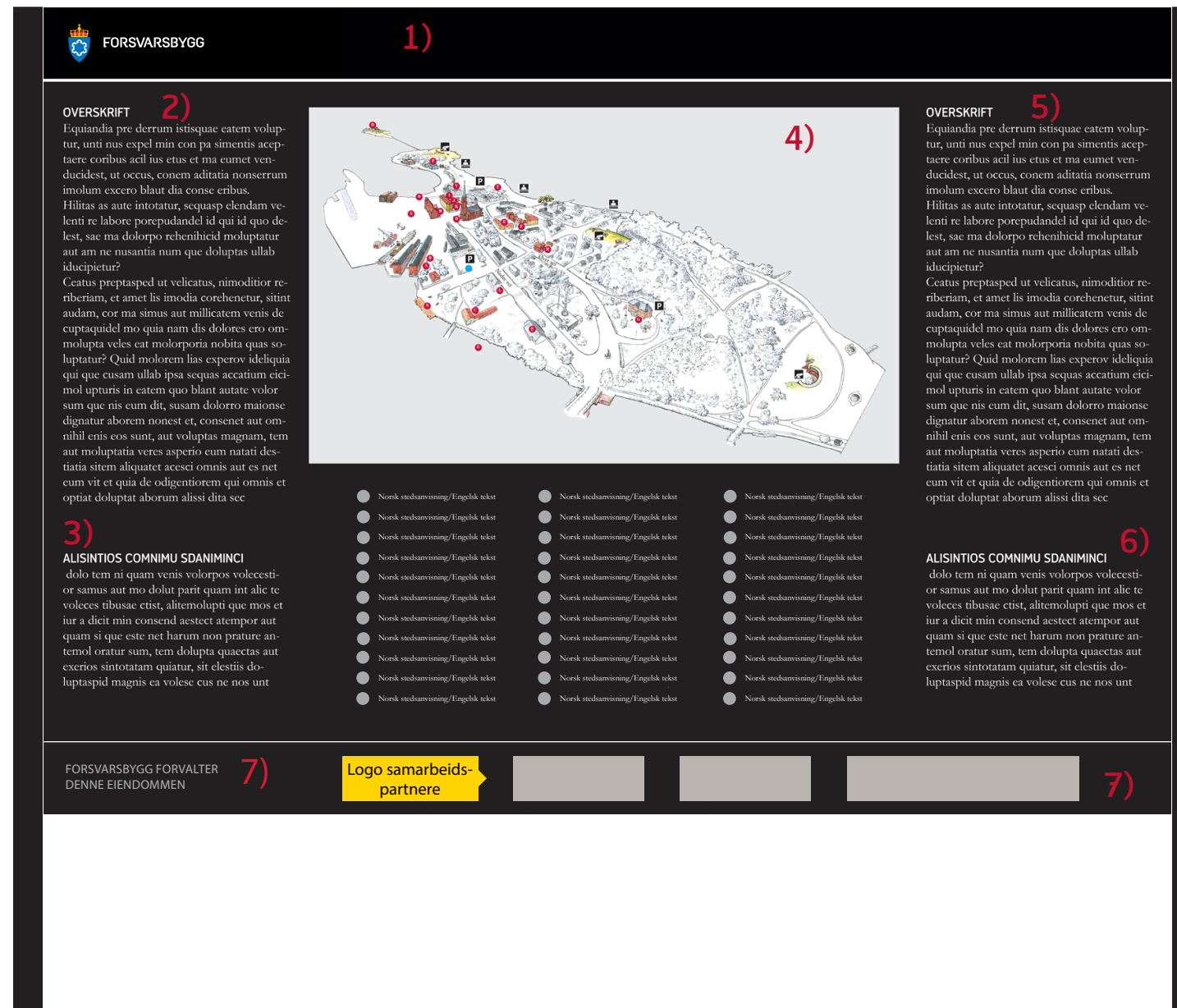
Montering

- Egnert for denne skilltypen.

Belysning

Integrert belysning ved behov. Lysbehov vurderes i hvert enkelt tilfelle ut fra skiltets plassering.

B

Informasjonstavlen inneholder følgende:

- 1) Forsvarsbyggs logo
- 2) NORSK TEKST
Historie om festningen:
gammel/dagens bruk
Ferdelsregler: fare/sikkerhet
Forvaltningsansvar
Tilknytning til festningsfamilien
- 3) NORSK TEKST
Lokal eller utbyttbar informasjon
evt. QR-koder som linker til f.eks
variable rutetider
- 4) Oversiktskart med stedsanvisning
på begge språk. Vis hva som finnes ppå
festningen: Næringsrettede
aktiviteter, toaletter, bespising, o.a.
- 5) ENGELSK TEKST
(evt. annet språk som er naturlig)
Historie om festningen:
gammel/dagens bruk
Ferdelsregler: fare/sikkerhet
Forvaltningsansvar
Tilknytning til festningsfamilien
- 6) ENGELSK TEKST
(evt. annet språk som er naturlig)
Lokal eller utbyttbar informasjon
evt. QR-koder som linker til f.eks
variable rutetider
- 7) Standardtekst, nettadresse
(forsvarsbygg.no),
evt. samarbeidspartners logoer,
og evt. QR-kode for mer informasjon

103 | Avdeling / Aktør / Etat

Beskrivelse

Skilting for å vise avdelingens eller aktørens tilhørighet. Kvadratiske skilt bør ha våpenskjold slik at skiltflaten fylles ut. Bruk rektangulært skilt hvis ikke våpenskjoldet skal med. Skiltet plasseres på bygningens vegg, nær inngangspartiet, der det skal spesifiseres hvem som finnes inne i bygningen.

Skiltvarianter

- A Kvadratisk 500 x500 mm – Sentrert våpenskjold i farge og navn. Avdeling eller bygningsnavn kan settes nederst (valgfritt)
- B Kvadratisk 500 x500 mm – Venstrestilt våpenskjold i farge, navn og tilleggsinformasjon. Avdeling eller bygningsnavn kan settes nederst (valgfritt)
- C Rektangulært B500 x H200 mm – Med avdelingsnavn / aktørnavn. Kan monteres på vegg eller som takhengt skilt.
- D1 Kvadratisk fasadeskilt med logo. Brukes av etatene til inngangsparti på f.eks hovedkontor. Størrelse og lokale tilpasninger gjøres slik at det passer til fasade og flate.
- D2 Rektangulært fasadeskilt med logo. Brukes av etatene til inngangsparti på f.eks hovedkontor. Størrelse og lokale tilpasninger gjøres slik at skiltet passer til fasade og flate og i miljøet det skal plasseres.

Anbefalt størrelse

B500 x H500 mm

Rammeverk / bakplate

Bakplater: Lakkert aluminiumsplate eller foliert aluminiumsplate – begge i 3 mm i matt sort eller lys grå.

Skiltplate

Skiltplate i herdet glass. Det må være mulig å legge til eller endre dekorelementer i ettertid.

Fotplate

Fotplate i 15 mm tykkelse + bolter, montert på betongkloss/ fundament – frostfritt.

Montering

- Egnert for denne skilltypen.
- Bolter: Sortlakkerte bolter med ca 20 mm distanse til bakplate. Bolter i eloksert aluminium.

100 | Inngang / Velkomst

A

B

C

D1

D2

201 | Frittstående skilt A (med kart)

Beskrivelse

Oversiktsskiltet skal vise hva og hvem som finnes hvor. Skiltet plasseres direkte på bakken på innsiden av området, nær inngangspartiet eller andre steder etter behov. Engelsk tekst ved behov.

Skiltvarianter

A1 Med kart – Leir

A2 Med kart – Festning

Anbefalt størrelse

- Total størrelse: B1200 x H2200 mm.
- Skiltplate med folie/dekor: (sort plate): B900 x H1500 cm.
- Glassplate: B1100 x H1600 cm.

Rammeverk / bakplate

- Lakkert aluminium eller rustfritt stål.
- Lakkerte aluminiumsplater eller plater i rustfritt stål.

Skiltplate

Skiltplate i herdet glass. Foliert i sort på bakside, som stopper 5 cm innenfor glassets ytre kant. Det må være mulig å legge til eller endre dekorelementer i ettertid.

Montering

- Fotplate i 15 mm tykkelse + bolter, montert på betongkloss/ fundament – frostfritt.
- Bolter med ca 20 mm distanse til bakplate. Boltene plasseres på den ikke-folierte delen av glasset.

Belysning

Egnet skiltbelysning for uteforhold, og tilpasset skiltets øvrige design.

Øvre og nedre del av synlig bakplate: 30 cm

Avstand mellom hver plate og marg til tekst/dekor: 5 cm

201 | Frittstående skilt B (uten kart)

Beskrivelse

Oversiktsskiltet skal vise hva og hvem som finnes hvor. Skiltet plasseres direkte på bakken på innsiden av området, nær inngangspartiet eller andre steder etter behov. Bruk enten bygningsnummer eller piler + bygningsnavn for å beskrive hva og hvem som er hvor på området. Engelsk tekst ved behov.

Skiltvarianter

B1 Uten kart – Leir

B2 Uten kart – Festning

Anbefalt størrelse

- Total størrelse: B1200 x H2200 mm.
- Skiltplate med folie/dekor: (sort plate): B900 x H1500 cm.
- Glassplate: B1100 x H1600 cm.

Rammeverk / bakplate

- Lakkert aluminium eller rustfritt stål.
- Lakkerte aluminiumsplater eller plater i rustfritt stål.

Skiltplate

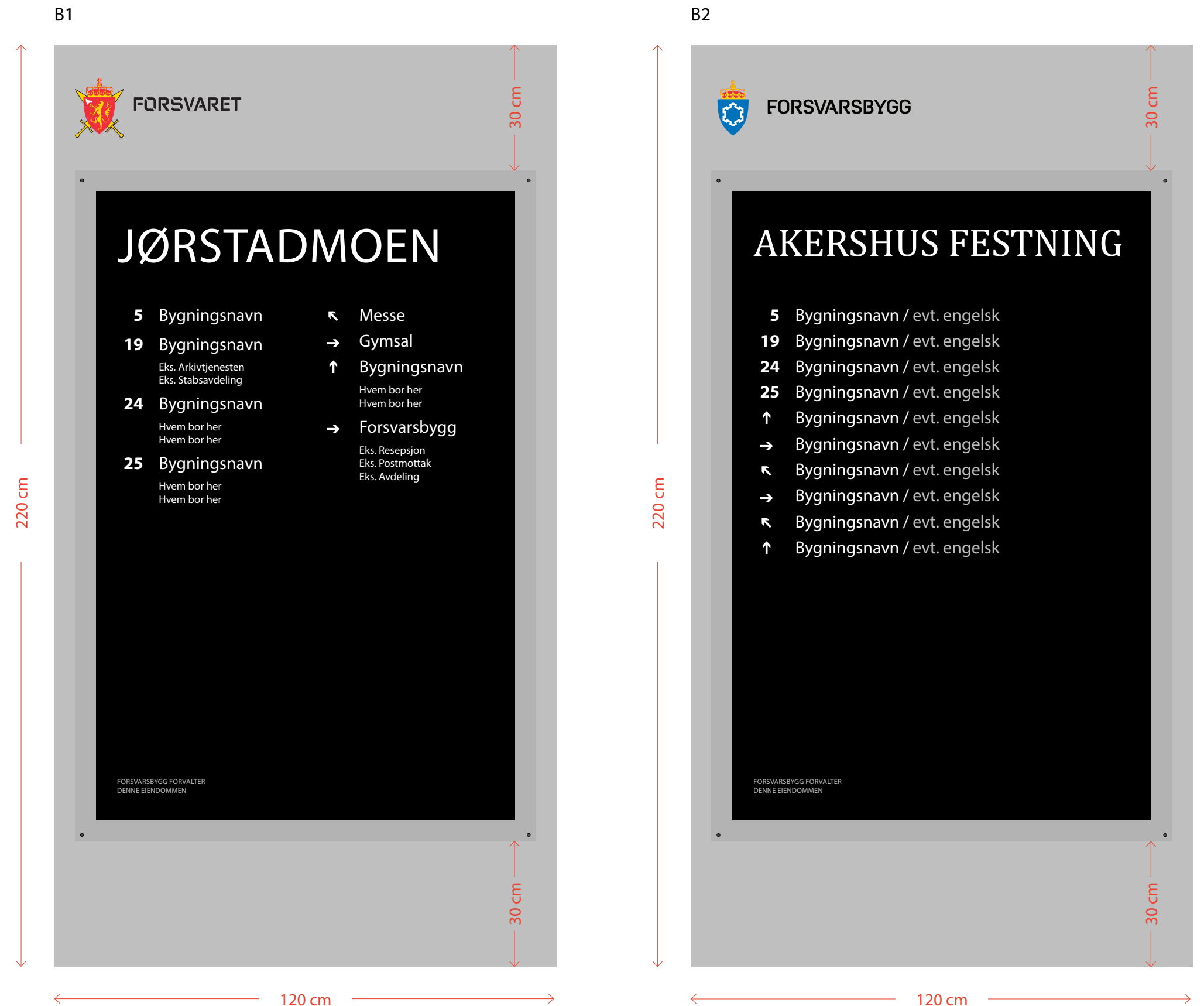
Skiltplate i herdet glass. Foliert i sort på bakside, som stopper 5 cm innenfor glassets ytre kant. Det må være mulig å legge til eller endre dekorelementer i ettertid.

Montering

- Fotplate i 15 mm tykkelse + bolter, montert på betongkloss/ fundament – frostfritt.
- Bolter med ca 20 mm distanse til bakplate. Boltene plasseres på den ikke-folierte delen av glasset.

Belysning

Egnet skiltbelysning for uteforhold, og tilpasset skiltets øvrige design.

Øvre og nedre del av synlig bakplate: 30 cm

Avstand mellom hver plate og marg til tekst/dekor: 5 cm

201 | Frittstående skilt C (med/uten våpenskjold/logo)

Beskrivelse

Oversiktsskiltet skal vise hva og hvem som finnes hvor. Skiltet er en mindre og enklere variant uten våpenskjold i toppen av skiltet. Skiltet plasseres direkte på bakken på innsiden av området, nær inngangspartiet eller andre steder etter behov.

Skiltet kan lages med eller uten våpenskjold / sivil logo. Velg mellom våpenskjold/logo, retningspiler eller bare tekst. Det må være en skillelinje mellom hver avdeling hvis våpenskjold benyttes. Engelsk tekst ved behov.

Skiltvarianter

C1 Med/uten våpenskjold/logo – Leir

C2 Med/uten våpenskjold/logo – Festning

Anbefalt størrelse

- Bakplate: B800 x H1800 mm.
- Skiltplate med folie/dekor: (sort plate): B700 x H1700 mm.

Rammeverk / bakplate

- Rammeverk: Lakkert aluminium eller rustfritt stål.
- Bakplate: Lakkerte aluminiumsplater eller plater i rustfritt stål.

Skiltplate

Lakkert aluminiumsplate i matt sort.

Montering

- Solid og egnet montering i bakken.
- Bolter med ca 20 mm distanse til bakplate. Boltene plasseres på den ikke-folierte delen av glasset.

Belysning

Egnet skiltbelysning for uteforhold, og tilpasset skiltets øvrige design.

200 | Område / Oversikt

C1 | Eksempel med våpenskjold. Skiltet kan også lages med piler eller bare tekst.

C2 | Eksempel med piler. Skiltet kan også lages med våpenskjold/logo eller bare tekst.

202 | Stort oversiktsskilt med kart

Beskrivelse

Oversiktsskiltet skal vise hva og hvem som finnes hvor. Skiltet har kart og opplisting av aktører, bygninger eller funksjoner på området. Skiltet plasseres direkte på bakken på innsiden av området, nær inngangspartiet eller andre steder etter behov.

Skiltvarianter

A	Leir
B	Festning

Anbefalt størrelse

- Bakplate: B2500 x H2200 mm.
- Skiltplate med folie/dekor: (sort plate): B2100 x H1400 mm.
- Glassplate: B2300 x H1600

Rammeverk / bakplate

- Rammeverk: Lakkert aluminium eller rustfritt stål.
- Bakplate: Lakkerte aluminiumsplater eller plater i rustfritt stål.

Skiltplate

Vanlig herdet glass eller akrylplate. Foliert i sort på bakside, som stopper 5 cm innenfor glassets ytre kant.

Montering

- Solid og egnet montering i bakken.
- Fotplate i ca 15 mm tykkelse + bolter, montert på betongkloss/fundament – frostfritt.
- Bolter med ca 20 mm distanse til bakplate. Boltene plasseres på den ikke-folierte delen av glasset.

Belysning

Egnet skiltbelysning for uteforhold, og tilpasset skiltets øvrige design.

A

B

203 | Gatebukk

Beskrivelse

Gatebukk for variert informasjon i plakatformater. Brukes til å gi informasjon om arrangementer eller hvem som hører til hvor. Våpenskjold kan settes i gatebukkens toppfelt. Gatebukken plasseres der det er behov.

Skiltvarianter

A Gatebukk – standard i sort eller grå

Anbefalt størrelse

- Plakat: B500 x B700 mm

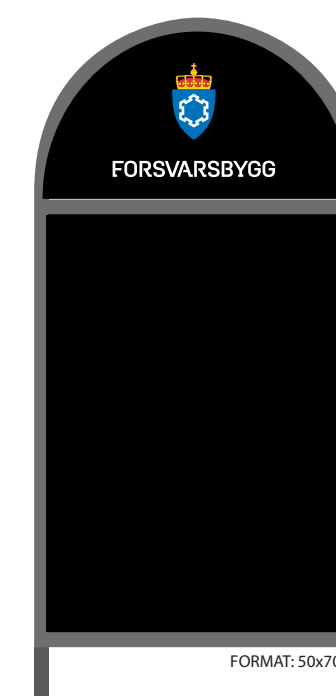
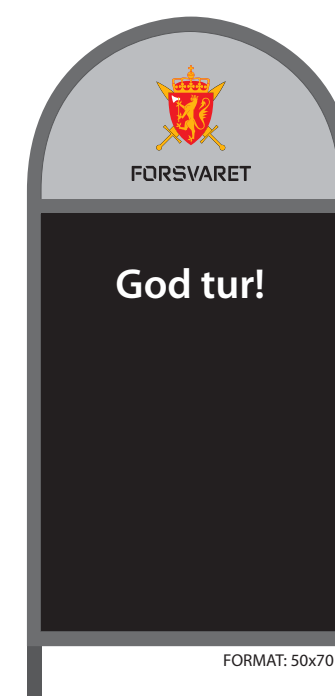
Rammeverk / bakplate

Gatebukk i grå metallisk eller sort farge.

Forsvaret

Forsvarsbygg

FORMAT: 50x70

FORMAT: 50x70

FORMAT: 50x70

Leietakere på festningen
ALT 1: Festningsnavn
ALT 2: Egen logo

FORMAT: 50x70

FORMAT: 50x70

204 | Pilskilt / Veivisere

Beskrivelse

Enkle veiskilt som viser retningen for fotgjengere. Disse kan ikke erstatte offisielle veiskilt, men brukes i andre sammenhenger for å skilte gangvei, sykkelvei, museer, bygninger og andre egnede steder. Plasseres på egnet sted som torg, kryss og samlingspunkter.

Skiltvarianter

A	Pilskilt og stolpe
B	Kun pilskilt

Anbefalt størrelse

Skiltplate B700 x H150 mm

Rammeverk / bakplate

Lakkert matt sort stolpe.

Skiltplate

- Lakkert aluminiumsplate eller foliert aluminiumsplate (sort)
- Refleks på hvit tekst og dekor
- Maks to piktogram per skiltplate, dersom tekstlengden gir plass til dette.

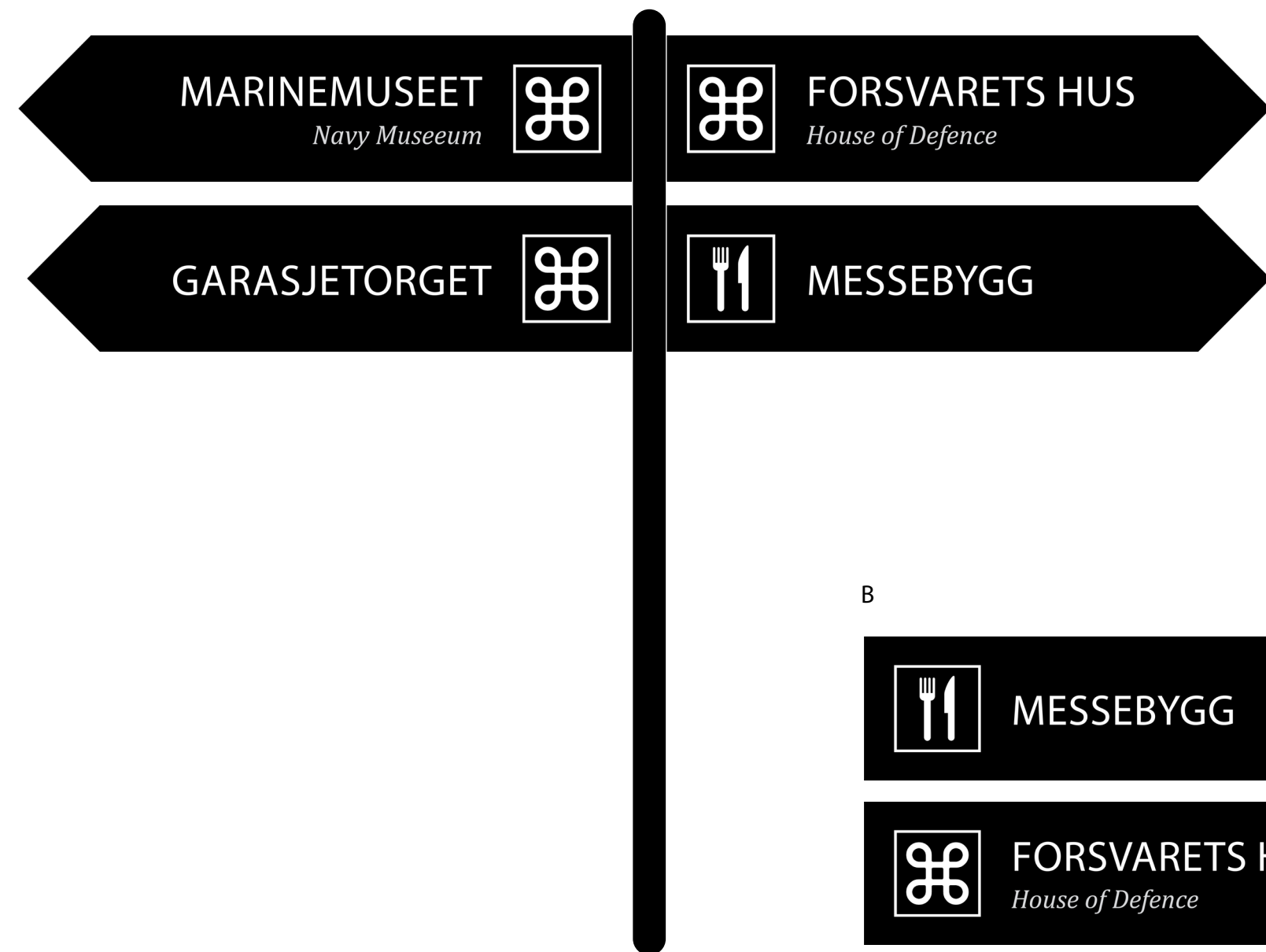
Montering

Egnet for denne skilttypen. Skiltplatene må monteres i en høyde som ikke hindrer ferdsel for fotgjengere.

Belysning

Integrert belysning ved behov. Lysbehov vurderes i hvert enkelt tilfelle ut fra skiltets plassering.

A

B

40 mm på høyre og venstre side av piktogram

Tekst midtstilles i høyden.
Skrift: Myriad regular og Cambria italic.

205 | QR – Historieformidling

Beskrivelse

Runde røde skilt som markerer informasjonspunkter i festningsløypene. Eksemplene viser skiltplate med og uten QR-kode. Skiltene plasseres utendørs på festningen på sentrale steder for historieformidling.

Skiltvarianter

- A Festningsløype – med nummer og QR-kode
- B Festningsløype – med nummer

Anbefalt størrelse

Diameter 300 mm

Rammeverk / bakplate

Rammestolper av aluminium som festes i bakken. Rammeverk lakkert i sort.

Skiltplate

Lakkert aluminium med dekor.
Signalrød plate med hvit dekor
QR-kode i hvit og rød

Montering

Egnet for denne skilltypen.

Belysning

Integrert belysning ved behov. Lysbehov vurderes i hvert enkelt tilfelle ut fra skiltets plassering.

A

B

206 | Avfallshåndtering

Beskrivelse

Symboler for kildesortering. Vi følger standard merkingordning for kilde-sortering i Norge. Merkeordningen er utarbeidet av LOOP og Avfall Norge i samarbeid med over 50 aktører fra ulike selskaper, både kommunalt og privat. Det finnes merker innen alle kategorier. Plasseres etter behov, inne og ute.

Se www.sortere.no/sorteringsmerker for mer informasjon og tilgang til merkene.

Skiltvarianter

A Merker for alle fraksjoner tilgjengelig på sortere.no

Anbefalt størrelse

Plakat: B300 x H300 mm eller B400 x H400
Tilpass til flaten og behov for merking.

Rammeverk / bakplate

Rammestolper av aluminium som festes i bakken.
Rammeverk lakkert i sort.

Skiltplate

- Klebemerker eller skiltplate. Lakkert aluminiumsplate eller foliert aluminiumsplate i sort matt.
- Tekst: Sort på hvit bakgrunn i henhold til designstandard
- Dekor: Farge. Slik merket er gjengitt originalt.

Montering

Egnet for denne skilttypen.

- Plast
- Papp, papir, kartong
- Glass
- Metall
- Farlig avfall
- Restavfall
- Ombruk
- Bygg
- Tre
- Elektronikk
- Natur
- Medisinsk og smittefarlig avfall

Et utvalg av merkene – eksempler.

Papir

Drikkekartong

Glassemballasje

Matavfall

Ombruk

Hageavfall

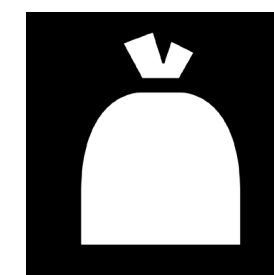
Møbler

Metallemballasje

Plastemballasje

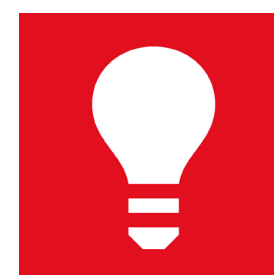
Restavfall

Småelektronikk

Batterier

Lyspærer

Hvitevarer

Tv og skjermer

Symbol

Symbol + navn

Plastemballasje

Symbol + navn

Plastemballasje

206 | Avfallshåndtering

Eksempler

Se www.sortere.no/sorteringsmerker for mer informasjon og tilgang til merkene.

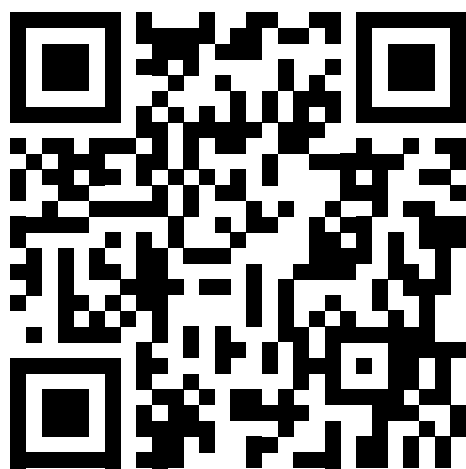
Skiltvarianter

- A Oppsett i 400 x 400 mm med kun avfallsmerke
- B Oppsett i 400 x 500 med avfallsmerke + tekst
- C Oppsett i 400 x 500 med opp til tre avfallsmerker, tekst og utfyllende informasjon om hvilke fraksjoner som kan sorteres her. Navnetrekket til Forsvaret og Forsvarsbygg er nederst i et grått felt.

Anbefalt størrelse

Tilpasses flaten og behov for merking.

Regler, retningslinjer og tilgang til sorteringsmerkene

www.sortere.no/sorteringsmerker

Innendørs skilting

Avfallsmerke

Avfallsmerke

Fraksjon Norsk
Fraksjon Engelsk

Papir
Paper

Fraksjonsnavn Norsk
Fraksjonsnavn Engelsk

✓ JA	✗ NEI	✓ YES	✗ NO
<ul style="list-style-type: none"> • Kontorpapir • Aviser • Pappesker • Bølgepapp • Drikkekartong 	<ul style="list-style-type: none"> • Tørkepapir • Våt/fuktig papp • Tilgriset papir / papp • Makulert papir 	<ul style="list-style-type: none"> • Office paper • Newspaper • Cardboard • Carton 	<ul style="list-style-type: none"> • Tissue paper • Wet/moist cardboard • Soiled paper / cardboard • Shredded paper

FORSVARSBYGG + FORSVARET

Papp, papir og drikkekartong
Cardboard, paper and carton

✓ JA	✗ NEI	✓ YES	✗ NO
<ul style="list-style-type: none"> • Kontorpapir • Aviser • Pappesker • Bølgepapp • Drikkekartong 	<ul style="list-style-type: none"> • Tørkepapir • Våt/fuktig papp • Tilgriset papir / papp • Makulert papir 	<ul style="list-style-type: none"> • Office paper • Newspaper • Cardboard • Carton 	<ul style="list-style-type: none"> • Tissue paper • Wet/moist cardboard • Soiled paper / cardboard • Shredded paper

FORSVARSBYGG + FORSVARET

301 | Store fasadeskilt – Frittstående bokstaver

Beskrivelse

Merking av bygg med frittstående bokstaver. Denne skilttypen brukes på større bygg, og viktige bygg som bør profileres godt. Skiltingen plasseres sentralt og lett synlig sted på bygget, gjerne i nærheten av inngangspartiet. På store fasadeskilt kan det legges inn flere linjer med informasjon, for eksempel avdelingsnavn. Da skal teksten venstrestilles. Bokstavene monteres med avstand fra vegg, minimum 20 mm.

Skiltvarianter

A Inventarnummer og bygningsnavn

B Med våpenskjold og avdelingsnavn

Anbefalt størrelse

- Hårstrekk: 82 mm.
- Bokstavhøyde: 400 mm.

NB: Bokstavstørrelsen er anbefalt størrelse. Man må tilpasse bokstavstørrelsen til det enkelte bygg og størrelsen på området hvor skiltet skal stå.

Skiltplate / kvalitet

Utforming: Utskårete bokstaver lakkert i matt sort farge.

I tilfeller der sorte bokstaver gir dårlig lesbarhet fordi fasaden er for mørk, skal man bruke metallfargede bokstaver i lakkert aluminium eller rustfritt stål.

Alternativer: Ca 3 mm aluminium/ rustfritt stål

Bokstaver: Myriad Pro semibold, versaler

Bruk av bygningsnavn og inventarnummer

Bygningsnavn og inventarnummer er standard. Inventarnummeret skal stå ftil venstre for navnet på bygningen. Tallet 0 fremst i inventarnummeret skal ikke vises i skiltingen. Unntak: Bygningen kan skiltes med inventarnummer alene, eller navnet alene hvis det er man av sikkerhetshensyn ikke vil oppgi navn eller nummer på bygningen.

Våpenskjold

Våpenskjold brukes bare sammen med avdelingsnavn, og ikke sammen med bygningsnavn og inventarnummer. Våpenskjold plasseres på venstre side, og brukes i farge, unntakvis i sort-hvit hvis farge ikke kan gjengis, på fasader. Skilt med Forsvarets logo skal alltid ha logo i farge. Tekst skal aldri stå over kronen.

Belysning

Egnet skiltbelysning for uteforhold, og tilpasset skiltets øvrige design.

Montering

Egnet montering for denne type skilt.

Riktig – ingen elementer over kronen

Feil – Tekstelementer er plassert over kronen

82 mm

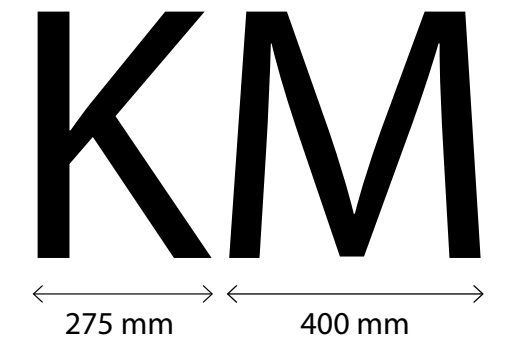

A

11 SYKESTUA

105 BEFALSFORLEGNING NORDSETER

Undertekst venstrestilles under avdelingsnavn

302 | Små fasadeskilt – Bygningsnavn og inventarnummer

Beskrivelse

På bygg som ikke har store fasadeskilt, kan navn og inventarnummer markeres med et mindre skilt på byggets fasade. Denne skilttypen kan også brukes i tillegg til store fasadeskilt for bedre synlighet. Montering av skilt på verneverdige fasader må utføres på en måte som er godkjent av Riksantikvaren. Kontakt Forsvarsbygg for mer info om dette.

Skiltvarianter

- A Fasadeskilt med nummer og bygningsnavn
- B Fasadeskilt med nummer eller bokstavmerking
- C Fasadeskilt med bygningsnavn og evt. engelsk tittel

Anbefalt størrelse

- A: B400 eller bredde etter behov x H200 mm
- B: B200 mm eller bredde etter behov x H200 mm
- C: B400 x H200 mm

Skiltplate / kvalitet

- Lakkert aluminiumsplate eller foliert aluminiumsplate
- Tekst i matt hvit. Hvit refleks kan vurderes.

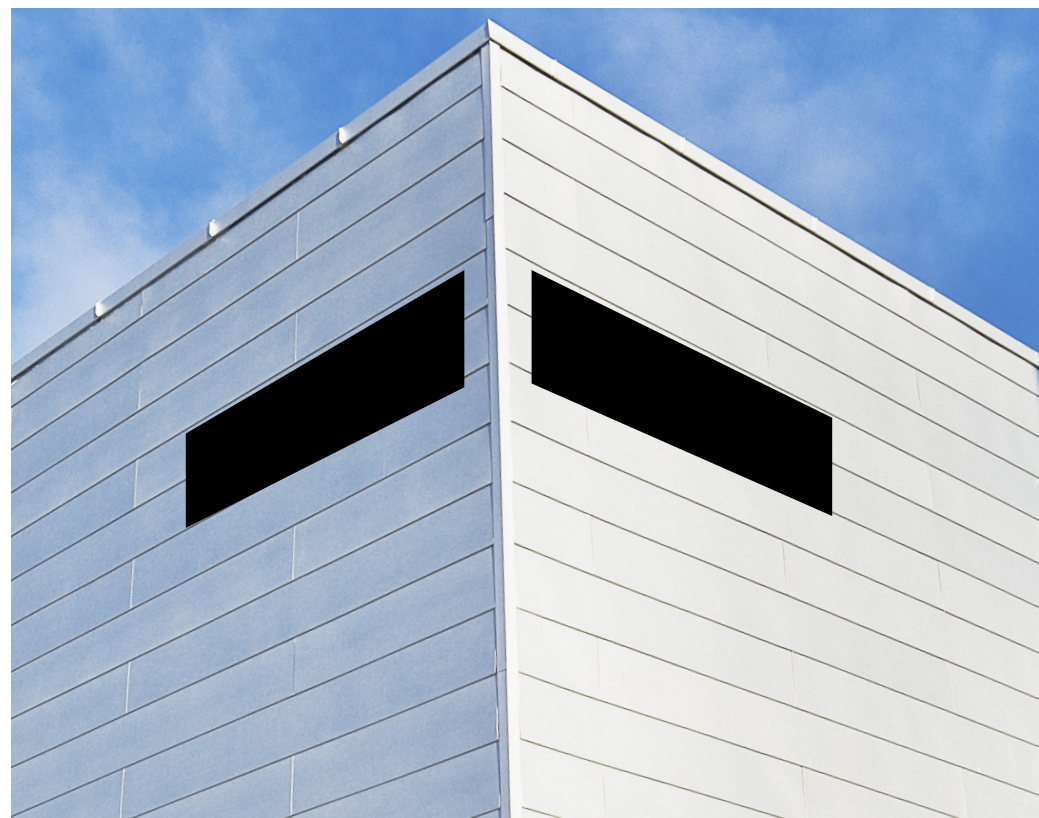
Bruk av bygningsnavn og inventarnummer

Bygningens navn skal vises sammen med inventarnummeret. Inventarnummeret skal helst være med, og skal stå foran bygningsnavnet. Tallet 0 fremst i inventarnummeret skal ikke vises i skiltingen. Teksten i rektangulære skilt skal være venstrestilt. Bare tall eller bokstav i kvadratisk skilt skal midtstilles.

Montering

Egnet montering for denne type skilt.

- A: Monteres høyt oppe på bygningens vegg.
- B: Monteres høyt oppe på bygningens vegg.
- C: Monteres på bygningens fasade i nærheten av inngangspartiet eller annet synlig sted.

C

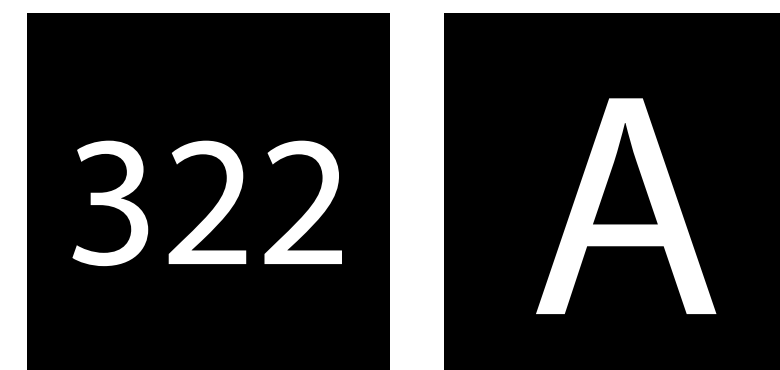
A

400 mm

200 mm

B

200 mm

200 mm

303 | Foliering på glass

Beskrivelse

Markering av byggets navn eller funksjon og inventarnummer med foliering på glassflater. Skiltingen/folieringen gjøres på synlige sted på bygningens fasade i glass, dører med glass eller på vinduer. Folieringen kan også gjøres innvendig.

Folieringen skal ha funksjon som skilting for å vise hvem som holder til hvor og må ikke forveksles med mønster- og designelementer.

Skiltvarianter

- A Matt «frostet» bakgrunn med gjennomsiktig dekor
- B Sort dekor rett på glassflaten
- C Hvit dekor rett på glassflaten

Anbefalt størrelse

Tilpasses behov og den aktuelle flaten.

Skiltplate / kvalitet

Folie i slitesterk kvalitet

Våpenskjold

Ved gjengivelse av våpenskjold skal varianter i strek eller sorthvitt brukes etter hva som gir best lesbarhet. Midtstilt eller venstrestilt variant velges ut i fra hva som gir best synlighet på flaten logoen skal plasseres på.

300 | Fasade (skilt på bygning)

B

C

A

304 | Plakett

Beskrivelse

Plakett til nyoppførte bygg. Denne skilttypen brukes av Forsvarsbygg i tilfeller der man ønsker å markere ferdigstillingen av et bygg. Skiltet monteres på vegg på viktige bygninger eller signalprosjekter.

Skiltvarianter

A Plakett

Anbefalt størrelse

B400 x H400

Skiltplate / kvalitet

- Bakplate: 5 mm varmvalset rustfritt stål.
- Glass: 8 mm herdet glass med polerte kanter.
- Fast dekor legges på baksiden av glasset.

Våpenskjold

Våpenskjold skal gjengis i farge på øverst på skiltet.

Montering

Egnet montering for vegg / fasade. På verneverdige bygg må det tas hensyn til vernebestemmelser og evt. søknadsplikt.

Bolter: Rustfritt stål i minimum 10 mm distanse til bakplate.

305 | Grunnstein

Beskrivelse

Å legge ned en grunnstein markerer at byggearbeidene har startet. Skrinet skal inneholde dokumenter og gjenstander som forteller noe og byggverket og tiden da det ble oppført. Nedleggelsen av grunnsteinen skjer gjennom en seremoni med spesielt inviterte gjester.

Anbefalt størrelse

Skrin i cirka A3 størrelse. Tilpass etter behov og innhold i boksen.

H 300 mm

B 300 mm

L 400 mm

Rammeverk / Materialer

Skrin i rustfritt stål

Våpenskjold

Våpenskjold skal gjengis i farge på øverst på skrinet.

Våpenskjoldene utgjør cirka halve skiltflatens størrelse.

Forsvaret (mottaker og bruker av bygget)

plasseres til venstre og Forsvarsbygg (byggherre) til høyre.

Plassering

Innholdet legges i skrinet som nedfelles på egnet sted.

Utforming

Typografi: Arial eller Myriad pro regular

Plassering av tekst: Midtstilt med gode marger/luft ut til sidene

Tekstopstett:

Grunnstein for [hva bygges] til [Forsvarsgren/avdeling]

lagt ned av [tittel/rolle] Navn Navnesen

[dd. måned åååå]

BYGGHERRE FORSVARSBYGG

Mer informasjon

Rutine for markeringer i Forsvarsbyggs kvalitetssystem

Eksempel på innhold

- Kjøreplan for grunnsteinsseremonien
- Taler fra deltakere i seremonien (representanter fra kommune, stat, prosjekt)
- Presentasjon og historikk om prosjektet
- Plan- og snitt-tegninger av byggene
- Saksdokumenter
- Dagens avis, avisklipp med omtale, postkort fra stedet, infobrosjyrer
- USB/minnebrikke med dokumenter, tegninger og illustrasjoner.
- Gjeldende norske mynter og frimerker.

Eksempel på utforming av grunnsteinens lokk

Eksempel på tidligere grunnsteiner

401 | Skilt med lameller

Beskrivelse

Denne skilttypen brukes av Forsvarsbygg i større bygge- eller rehabiliteringsprosjekter. Skiltet skal inneholde informasjon om prosjektet, kontaktinfo til Forsvarsbygg og samarbeidspartnere. Entreprenørlogoer settes nederst. Skiltet plasseres på aktuelle områder etter behov.

Skiltvarianter

A Byggeplassinformasjon

Anbefalt størrelse

B2000 x variabel høyde etter behov

Rammeverk

Rammestolper av stål eller aluminium, som festes i betongsøyler.

Skiltplate

Lakkert eller laminert aluminium.

Skiltet deles opp med lameller:

- 1: Forsvarsbygg venstrestilt logo
- 2: Bilde
- 3: Introtekst og nøkkelinformasjon
- 4: Logoer fra viktige samarbeidspartnere og entreprenører i prosjektet

Våpenskjold

Forsvarsbyggs venstrestilte logo skal gjengis i farge på toppen av skiltet.

I tilfeller der flere bannere settes sammen for å dekorere store deler av byggegjerdet, trenger ikke logo å vises på alle bannerne.

Belysning

Integrert belysning etter behov.

Montering

Egnet montering for duk/banner på byggegjerde.

FORSVARSBYGG

VI BYGGER NY MESSE

Kort intro og info om bygget / anlegget i Myriad pro bold og regular. Eks. på innhold er historikk, dagens bruk, om bygget fortsatt er åpent i byggeperioden etc.

Byggherre: Forsvarsbygg

Oppdragsgiver: Forsvarsdepartementet

Entreprenør: KF Entreprenør AS

Planlagt ferdistilt: Høsten 2020

Tlf. 12345678

www.forsvarsbygg.no

402 | Banner til byggegjerde

Beskrivelse

Byggeplassbannere brukes for å vise Forsvarsbyggs bygge- og vedlikeholdsaktivitet. Banneret kan brukes der fast byggeplasskilt ikke kan monteres, eller egner seg. Banner kan også brukes i tillegg til eksisterende byggeplasskilt. Skiltingen plasseres på byggegjerdet for å informere om byggeaktiviteten og vise tilstedeværelse. En kombinasjon av bannervariantene kan benyttes der det trengs flere bannere for å dekke større deler av byggegjerdet.

Hvis det kun trengs én banner, skal alltid variant A med Forsvarsbyggs logo og nøkkelinformasjon om prosjektet brukes.

Skiltvarianter

- A Banner med logo og nøkkelinformasjon
- B Banner med bilder, prosjektinformasjon og fakta om Forsvarsbygg
- C Banner som gjengir byggets fasade slik den er eller skal bli (for restaurering- og vedlikeholdsprosjekter)
- D Banner med bilde av mur (for restaurering- og vedlikeholdsprosjekter på festning)

Anbefalt størrelse

Standard byggegjerde B3450 x H1750

Skiltplate / Kvalitet

- Perforert duk med forsterkede kantsømmer og sveisede maljer.
- Sveisede maljer per meter. Det er viktig at kvaliteten er slik at banneret er holdbart over tid, også i værharde omgivelser.

Våpenskjold

Forsvarsbyggs venstrestilte logo skal gjengis i farge på toppen av banneret. I tilfeller der flere bannere settes sammen for å dekorere store deler av byggegjerdet, trenger ikke logo å vises på alle bannere.

Montering

Egnet montering for duk/banner på byggegjerde.

A

C

403 | Banner med variabel størrelse

Beskrivelse

Byggeplassbannere brukes for å vise Forsvarsbyggs bygge- og vedlikeholdsaktivitet. Banneret kan brukes der fast byggeplasskilt ikke kan monteres, eller egner seg. Banner kan også brukes i tillegg til eksisterende byggeplasskilt. Skiltingen plasseres på aktuelle områder etter behov for å informere om byggeaktiviteten og vise tilstedeværelse.

Skiltvarianter

A Sort banner med logo eller våpenskjold + tekst

Anbefalt størrelse

B2000 x H800 mm eller etter behov. Det er også mulig å lage en vertikal versjon.

Skiltplate / Kvalitet

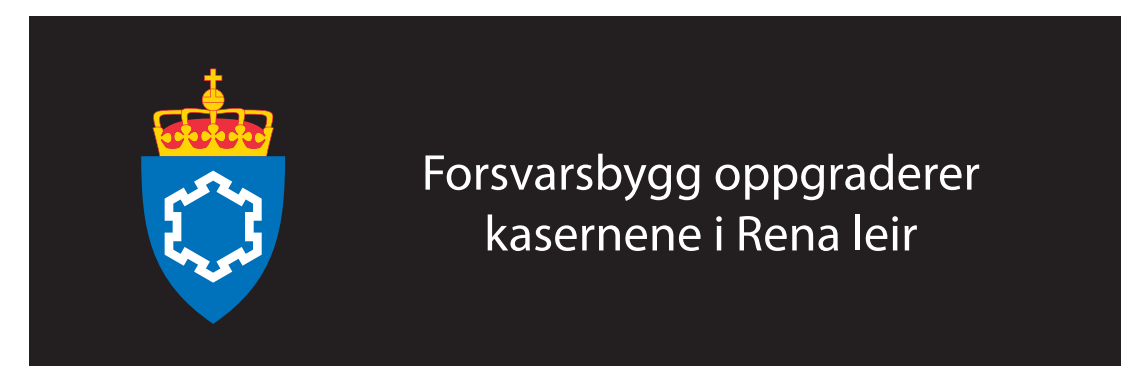
- Perforert duk med forsterkede kantsømmer og sveisede maljer.
- Sveisede maljer per meter. Det er viktig at kvaliteten er slik at banneret er holdbart over tid, også i værharde omgivelser.

Våpenskjold

Forsvarsbyggs logo skal gjengis i farge. Formatet på banneret avgjør om midtstilt eller venstrestilt variant av logoen egner seg best. Våpenskjoldet kan brukes alene hvis teksten begynner med "Forsvarsbygg". (Eksempel 1 og 2)

Montering

Egnet montering for duk/banner

Basert på 2 meter bredde.

501 | Varierte varselbudskap

Beskrivelse

Skilt for å varsle på privatrettslig grunn. Plasseres etter behov, innvendig eller utvendig.

Skiltvarianter

A Kvadratisk varselsskilt | Varierte budskap: B500 x H500 mm

Anbefalt størrelse

- B500 x H500 mm

Skiltplate

Kvadratiske skilt:

- Foliert aluminiumsplate

Rektangulære skilt:

- Foliert aluminiumsplate i gul refleks eller signalgul.
- Tekst: sort.
- Våpenskjold i sorthvitt.

Montering

- Solid og skjult montering egnet for denne skilltypen.

**VEIARBEID
PÅGÅR**

Kjør varsomt

ARBEID PÅGÅR
Se opp for truck

**FESTNINGS-
MURENE ER HØYE**
Pass på barna!

**THE FORTRESS
WALLS ARE STEEP**
Be careful!

**FARE!
DANGER!**

NYE SKISSER KOMMER

ikke kursiv

502 | Røyking forbudt

Beskrivelse

Skilt etter ny lov av 1. Juli 2014. I følge ny lov av 1. juli 2014 er det ikke lov å røyke ved inngangspartiene til offentlige bygg. Derfor skal alle inngangspartier til offentlige bygg skiltes med røyking forbudt-skilt. Skiltet plasseres ved inngangspartiet av offentlige bygg, og andre områder som skal være røykfrie.

Lov om vern mot tobakksskader (tobakksskadeloven). § 25. Røykeforbud i lokaler og transportmidler:

I lokaler og transportmidler hvor allmennheten har adgang skal lufta være røykfri. Det samme gjelder i møterom, arbeidslokaler og serveringslokaler. Utendørs inngangspartier til helseinstitusjoner og offentlige virksomheter skal være røykfrie.

Skiltvarianter

- A Kvadratisk skilt B300 x H300 mm
- B Rektangrulært skilt B400 x H150 mm

Anbefalt størrelse

- B300 x H300 mm
- B400 x H150 mm

Skiltplate

- Lakkert eller foliert aluminiumsplate

Montering

- Solid og skjult montering egnet for denne skilltypen.

A1

A2

B1

B2

503 | Adgang forbudt

Beskrivelse

Skiltet plasseres ved inngangen til området.

Skiltvarianter

A Adgang forbudt – Uten Forsvarets navnetrekk

B Adgang forbudt – Med Forsvarets navnetrekk

Anbefalt størrelse

Diameter 600 mm

Skiltplate

- Lakkert eller foliert aluminiumsplate
- Signalgul eller gul refleks
- Sort tekst og piktogrammer.

Montering

- Solid og skjult montering egnet for denne skilltypen.

A

Stiplet linje er kun en hjelpelinje som viser midtlinjen på skiltet.

B

Versjon med Forsvarets navnetrekk.

504 | Fotografering forbudt

Beskrivelse

Skiltet plasseres ved inngangen til området.

Skiltvarianter

A Fotografering forbudt – Uten Forsvarets navnetrekk

B Fotografering forbudt – Med Forsvarets navnetrekk

Anbefalt størrelse

Diameter 600 mm

Skiltplate

- Lakkert eller foliert aluminiumsplate
- Signalgul eller gul refleks
- Sort tekst og piktogrammer.

Montering

- Solid og skjult montering egnet for denne skilltypen.

A

B

505 | Drone forbudt

Beskrivelse

Skiltet plasseres ved inngangen til området.

Skiltvarianter

A Drone forbudt

Anbefalt størrelse

Diameter 600 mm

Skiltplate

- Lakkert eller foliert aluminiumsplate
- Signalgul eller gul refleks
- Sort tekst og piktogrammer.

Montering

- Solid og skjult montering egnet for denne skilttypen.

Diameter: 60 cm

506 | Kameraovervåking

Beskrivelse

Varselskilt for kameraovervåking til innvendig og utvendig bruk. Plasseres etter behov, innvendig eller utvendig. Når man har et todelt skilt, skal det gule standardfeltet dekke minst 50 prosent av skiltet.

Minimumskrav til varselskilt for TV-overvåking:

- Skiltet skal ha gul bakgrunn og sort skrift / piktogrammer.
- Skiltet skal varsle klart og tydelig at det foregår TV-overvåking.
- Skiltet skal inneholde henvisningen: «Jfr. Personopplysningsloven §40 og Personopplysningsforskriften §8-4 b».
- Skiltet skal vise at det er Forsvaret som har skiltet området.

Kravene er satt av Forsvarets sikkerhetsavdeling.

Skiltvarianter

A	Stort skilt til porter, gjerder og uteområder
B	Mellomstort skilt til hovedinnganger og innganger i bygg
C	Lite skilt til innvendig i bygg

Anbefalt størrelse

- A: B600 x H400 mm
- B: B300 x H200 mm
- C: B210 x H150 mm

Skiltplate

- Lakkert eller foliert aluminiumsplate
- Skiltet kan være én- eller tosidig.
- Signalgul eller signalgul + hvit. Refleks kan også benyttes.
- Sort tekst og piktogrammer.

Montering

- Solid og skjult montering egnet for denne skilltypen.

A

B

C

507 | Militært område

Beskrivelse

Varselskilt for kameraovervåking til innvendig og utvendig bruk. Plasseres etter behov, innvendig eller utvendig. Når man har et todelt skilt, skal det gule standardfeltet dekke minst 50 prosent av skiltet.

Skiltvarianter

A Rektangrulært skilt | Varsel ved øvelse: B700 x H500 mm

Anbefalt størrelse

B700 x H500 mm

Skiltplate

- Foliert aluminiumsplate i gul refleks eller signalgul.
- Våpenskjold i sorthvitt.
- Skiltet skal ha gul bakgrunn og sort skrift / piktogrammer.
- Skiltet skal vise at det er Forsvaret som har skiltet området.

Montering

- Solid og skjult montering egnet for denne skilltypen.

508 | Forebyggende sikkerhet

Beskrivelse

Varselskilt for innvendig og utvendig bruk. Skiltene brukes av virksomheter som har informasjon, eller områder med direkte tilgang til informasjon, som er gradert KONFIDENSIELT eller høyere. Se virksomhetsforskriftens paragrafer for nærmere informasjon på www.lovdata.no. Plasseres etter behov, innvendig eller utvendig.

Skiltvarianter

- A Kontrollert sone – Gul / sort skrift
- B Beskyttet sone – Oransje / sort skrift
- C Sperret sone – Rød / hvit skrift

Anbefalt størrelse

Utendørs: B500 x H500 mm
Innendørs: B300 x H300 mm

Skiltplate

- Lakkert eller foliert aluminiumsplate
- Skiltet kan være én- eller tosidig.
- Farger:
  - Signalgul
  - Signalrød
  - Oransje: RAL 2003 pastel orange / Pantone 164

Montering

- Solid og skjult montering egnet for denne skilltypen.

A

B

C

509 | Terrorberedskap

Beskrivelse

Skilt for terrorberedskap er utviklet av Forsvarets sikkerhetsavdeling. Gjengis i Forsvarets farger, signalgul eller signalrød. Refleks kan også brukes. Plasseres etter behov, innvendig eller utvendig. Alle skilt har sort tekst.

Skiltvarianter

A	Trekantet skilt terrornivå ALFA – Gul
B	Trekantet skilt terrornivå BRAVO – Gul
C	Trekantet skilt terrornivå CHARLIE – Rød
D	Trekantet skilt terrornivå DELTA – Rød

Anbefalt størrelse

Alle sidene 300 mm

Skiltplate

- Lakkert eller foliert aluminiumsplate
- Skiltet kan være én- eller tosidig.
- Teksthøyde cirka 160 mm

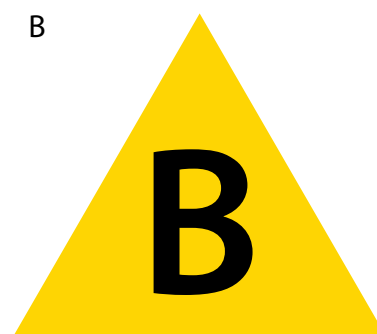
Montering

- Solid og skjult montering egnet for denne skilltypen.

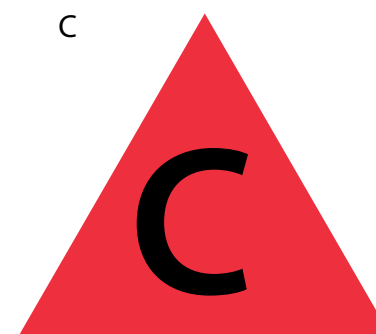
A

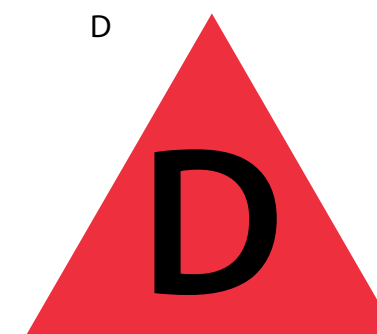
B

C

D

601 | Parkerings- og trafikkskilt – Variabel høyde

Beskrivelse

Parkerings- og trafikkskilt på privat eiendom. På privat eiendom skal veiskilt være sorte med hvit tekst. Vegvesenets skilter kan ikke brukes. Innhold og plassering etter behov. Forsvarets navnetrekk der det trengs en tydelig avsender.

Skiltvarianter

A Rektangulært B500 x H900 mm og etter behov

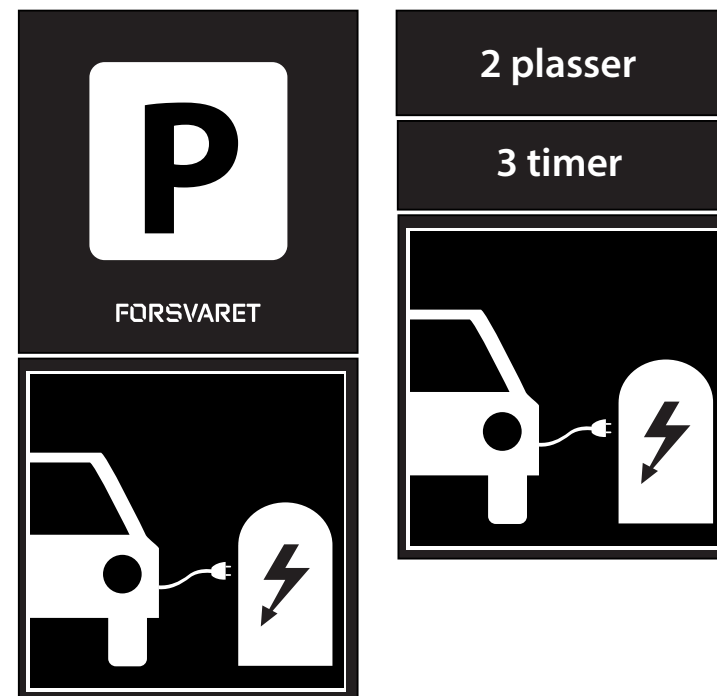
Skiltplate

- Lakkert eller foliert aluminiumsplate i sort matt.
- Hvit refleks på tekst og symboler
- Stolpe: Lakkert matt sort.

Montering

- Solid og skjult montering egnet for denne skilltypen.
- Standard for rollup, stativ og bærebag

600 | Trafikkregulering

602 | Parkerings- og trafikkskilt – kvadratisk

Beskrivelse

Parkerings- og trafikkskilt på privat eiendom. På privat eiendom skal veiskilt være sorte med hvit tekst. Vegvesenets skilter kan ikke brukes. Innhold og plassering etter behov. Forsvarets navnetrekk der det trengs en tydelig avsender.

Skiltvarianter

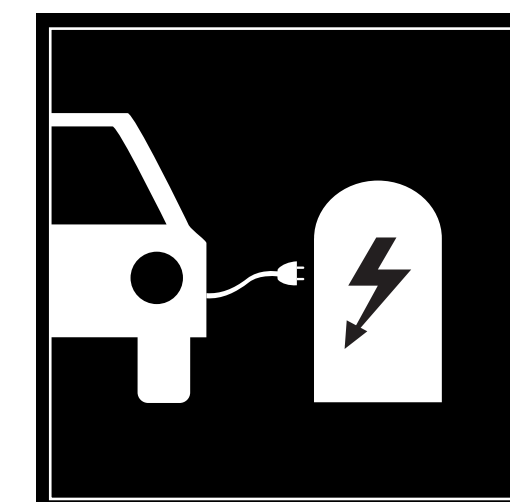
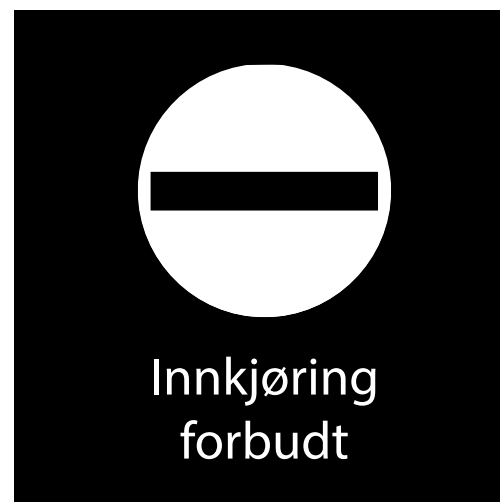
A Kvadratisk B500 x H500 mm

Skiltplate

- Lakkert eller foliert aluminiumsplate i sort matt.
- Hvit refleks på tekst og symboler
- Stolpe: Lakkert matt sort.

Montering

- Solid og skjult montering egnet for denne skilltypen.
- Standard for rollup, stativ og bærebag

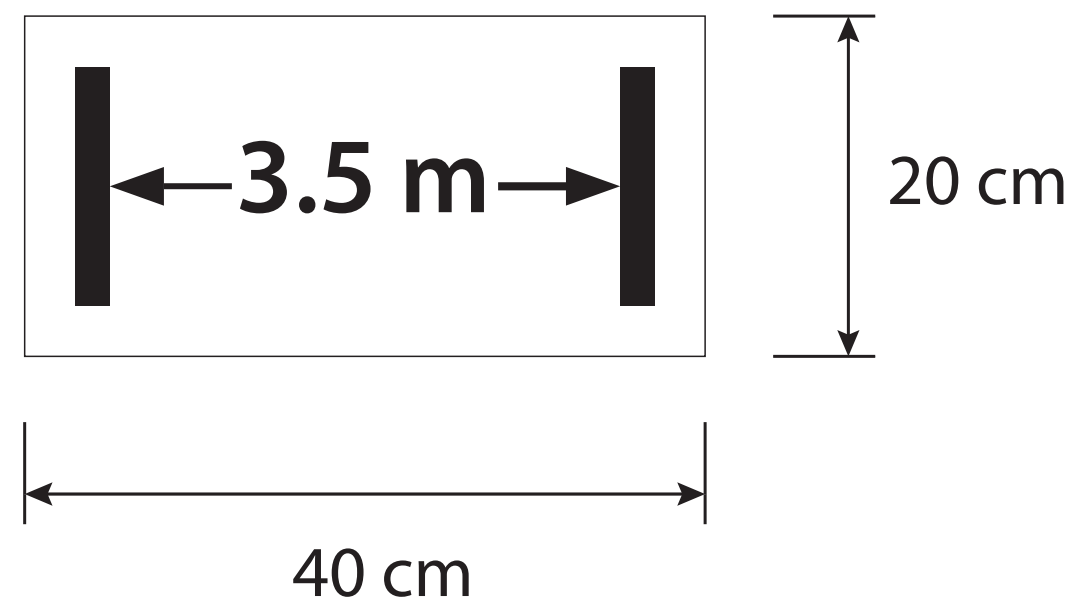
603 | NATO-øvelser – Rektangulære skilt

Beskrivelse

Skiltene settes opp langs kjøreruter i forbindelse med NATO-øvelser. Skiltene er godkjent av Statens vegvesen. Det er de som plasserer ut skiltene i forkant av øvelsene, og tar dem ned når øvelsen er ferdig. Skiltene lagres hos Statens vegvesen.

Skiltvarianter

A Rektangulært skilt B400 x H200

604 | NATO-øvelser – Ø40

Beskrivelse

Skiltene settes opp langs kjøreruter i forbindelse med NATO-øvelser. Skiltene er godkjent av Statens vegvesen. Det er de som plasserer ut skiltene i forkant av øvelsene, og tar dem ned når øvelsen er ferdig. Skiltene lagres hos Statens vegvesen.

Skiltvarianter

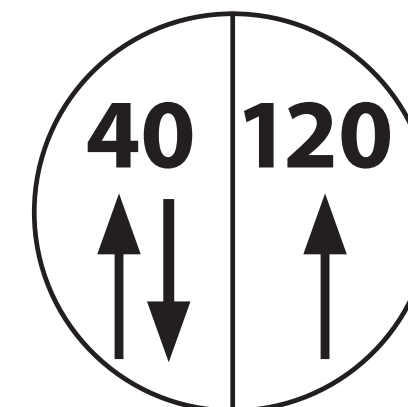
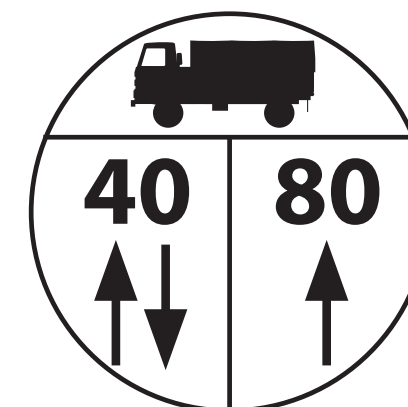
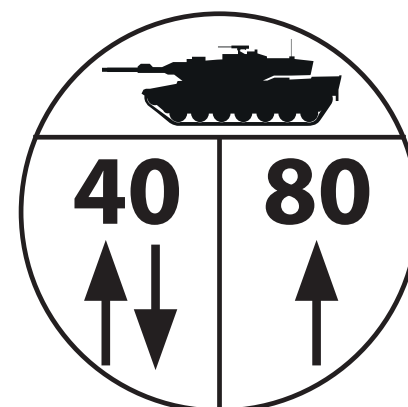
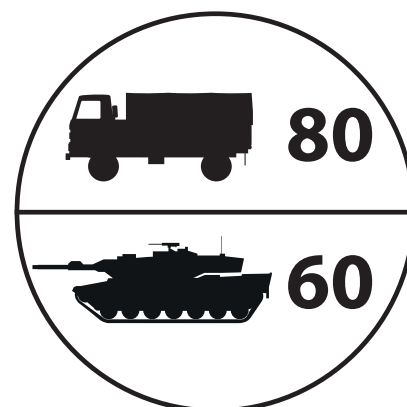
A Hvite skilt

B Gule skilt

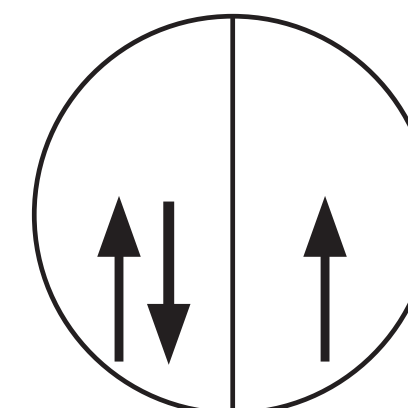
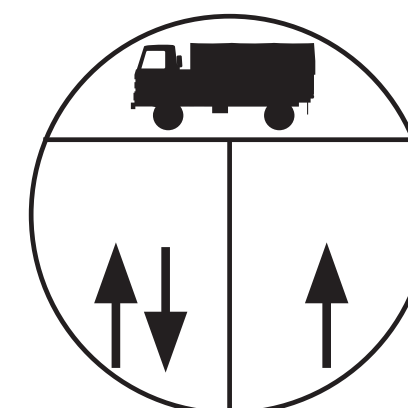
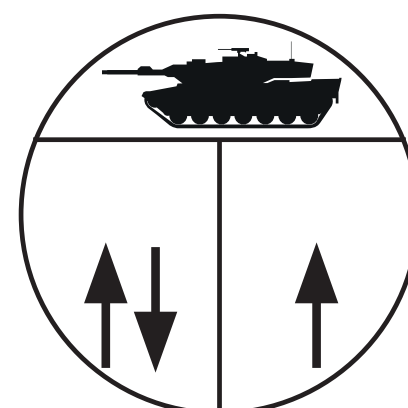
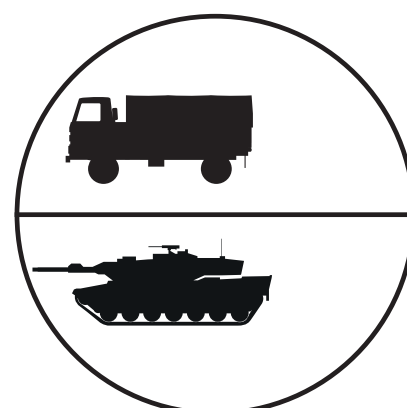
Anbefalt størrelse

Diameter 400 mm

A

B

40 cm

40 cm

40 cm

40 cm

605 | NATO-øvelser – Ø60

Beskrivelse

Skiltene settes opp langs kjøreruter i forbindelse med NATO-øvelser. Skiltene er godkjent av Statens vegvesen. Det er de som plasserer ut skiltene i forkant av øvelsene, og tar dem ned når øvelsen er ferdig. Skiltene lagres hos Statens vegvesen.

Skiltvarianter

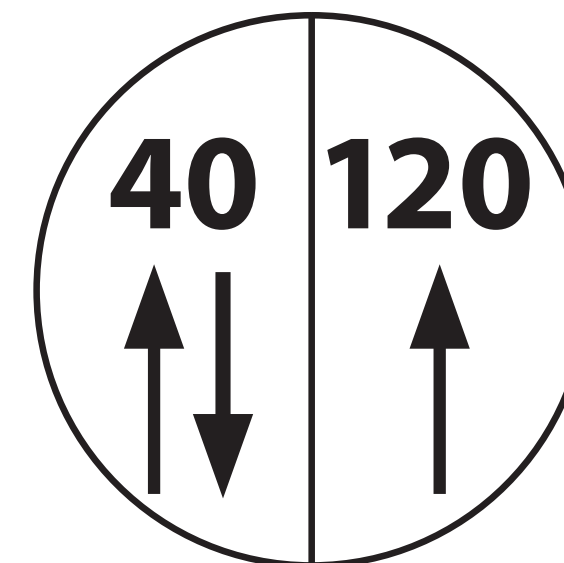
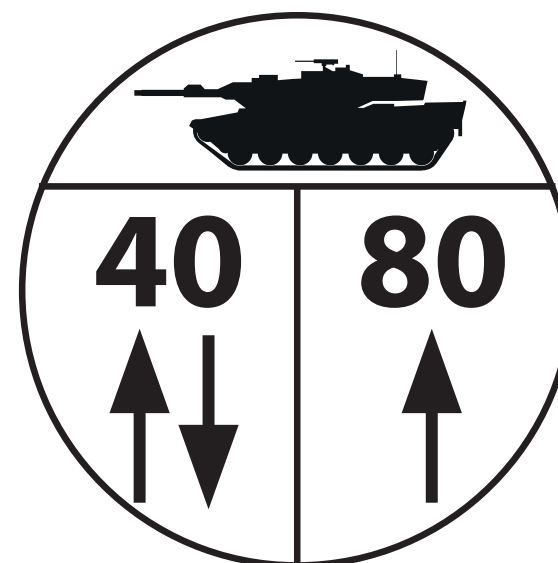
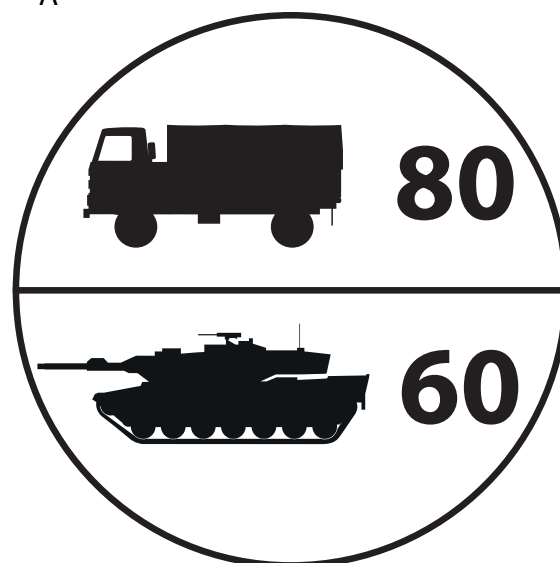
A Hvite skilt

B Gule skilt

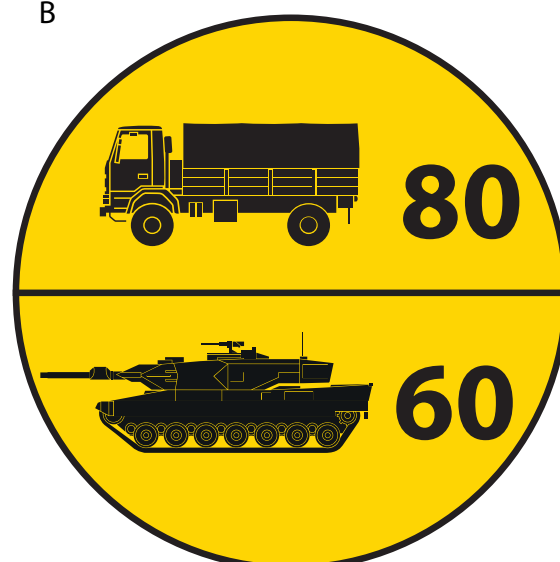
Anbefalt størrelse

Diameter 600 mm

A

B

60 cm

60 cm

60 cm

INNENDØRS SKILTING

Skiltplan for forsvarssektoren

701 | Oversiktsskilt

Beskrivelse

Oversiktsskilt som hjelper brukeren å finne fram i bygget. Skiltet plasseres på innsiden av inngangspartier eller ved trappeløp og andre hensiktsmessige steder. Skiltet kan være med eller uten våpenskjold. Bruk det som passer best av piler eller etasje-anvisning. Størrelsen på skiltet kan tilpasses vegg og innemiljøet det skal plasseres i.

Skiltvarianter

A	Fastmontert på vegg B850 x H2000
B	Frittstående med hjul eller trinser B850 x H2000
C	Rollup B850 x H2000

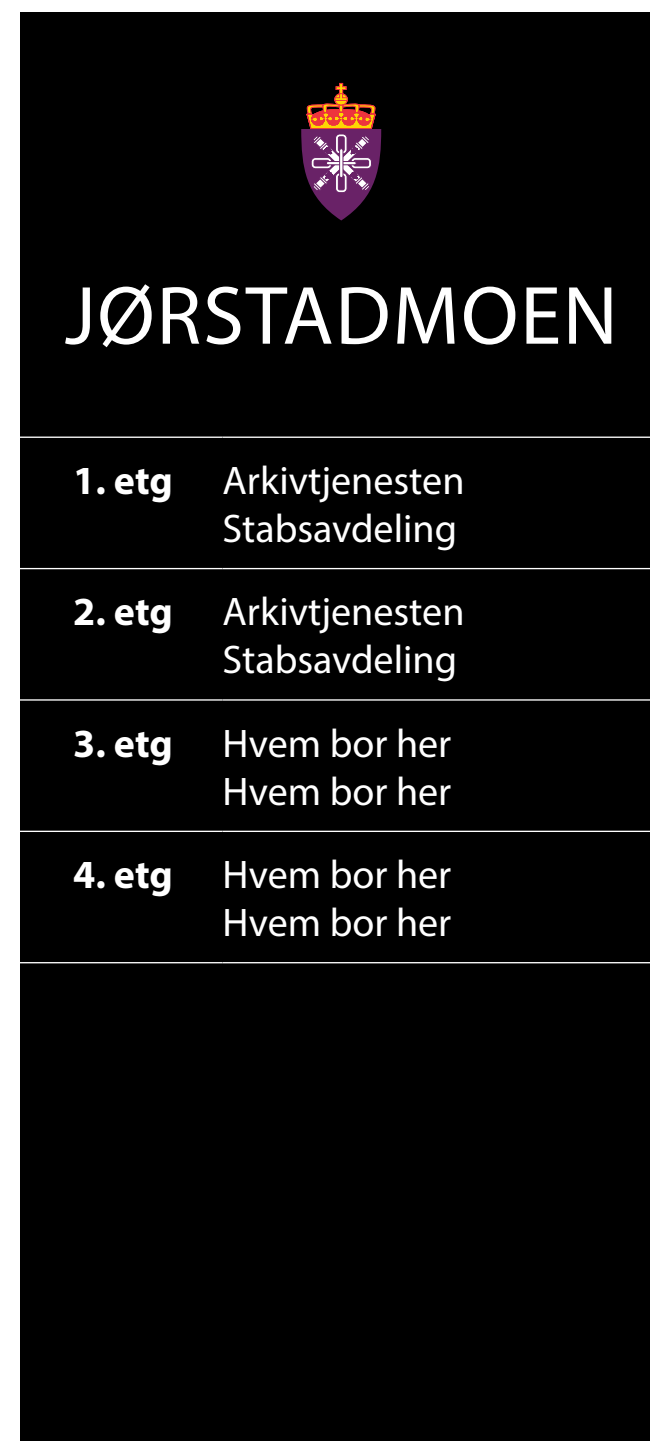
Skiltplate | Begge varianter i 3 mm i matt sort eller lys grå

- Lakkert aluminiumsplate
- Foliert aluminiumsplate
- Egnede materiale for rollup med beskyttet overflate og god holdbarhet.

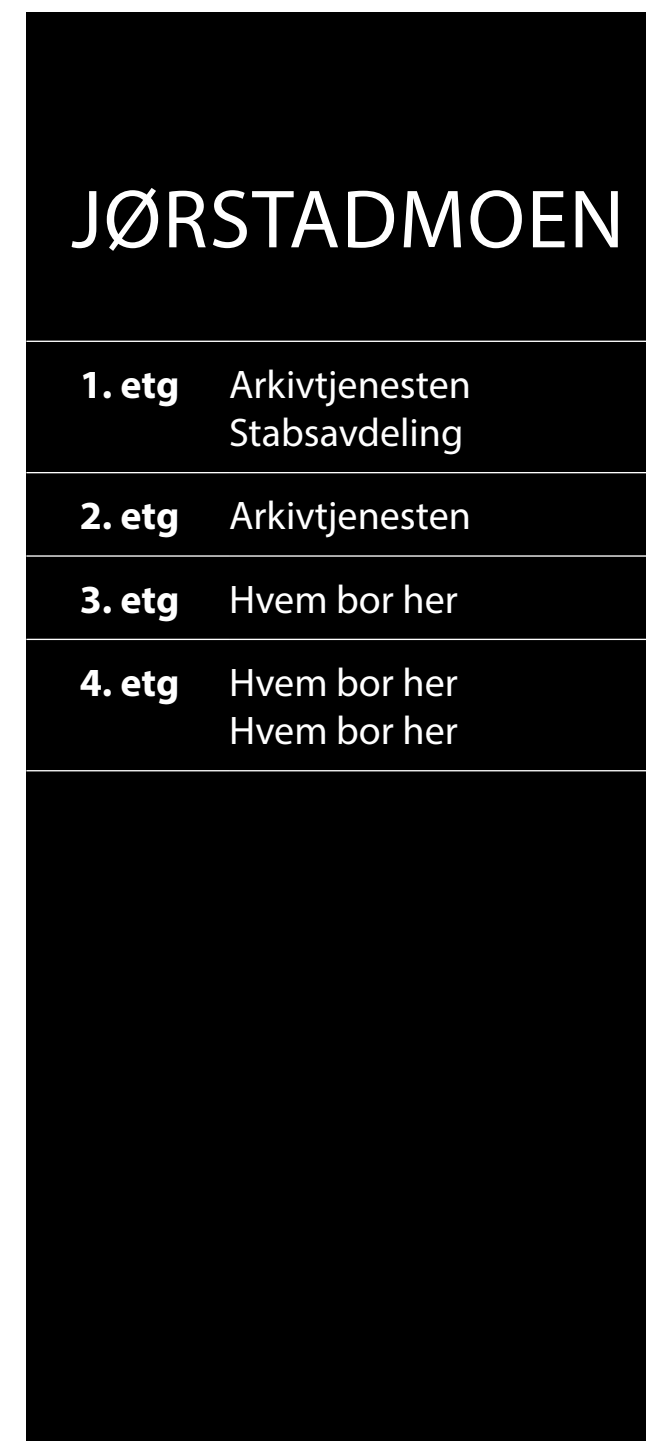
Montering

- Solid og skjult montering egnet for denne skilltypen.
- Standard for rollup, stativ og bærebag

A – B – C | Alle design kan lages i alle varianter

A – B – C | Alle design kan lages i alle varianter

A – B – C | Alle design kan lages i alle varianter

702 | Avdelingsskilt / aktør

Beskrivelse

Skilting for å vise hvilken avdelingens tilhørighet. Kvadratiske skilt bør ha våpenskjold slik at skiltflaten fylles ut. Bruk rektangulært skilt hvis ikke våpenskjoldet skal med. Skiltet plasseres på hensiktsmessig sted ved avdelingens inngang eller viktige områder.

Skiltvarianter

- A1 Kvadratisk 500 x500 mm – Sentrert våpenskjold i farge og navn. Avdeling eller bygningsnavn kan settes nederst (valgfritt)
- A2 Kvadratisk 200x200 mm – Sentrert våpenskjold i farge og navn. Avdeling eller bygningsnavn kan settes nederst (valgfritt)
- B1 Kvadratisk 500 x500 mm – Venstrestilt våpenskjold i farge, navn og tilleggsinformasjon. Avdeling eller bygningsnavn kan settes nederst (valgfritt)
- B2 Kvadratisk 200x200 mm – Sentrert våpenskjold i farge og navn. Avdeling eller bygningsnavn kan settes nederst (valgfritt)
- C Rektangulært B500 x H200 mm – Med avdelingsnavn / aktørnavn. Kan monteres på vegg eller som takhengt skilt.

Skiltplate | Begge varianter i 3 mm i matt sort eller lys grå

- Lakkert aluminiumsplate
- Foliert aluminiumsplate

Montering

- Solid og skjult montering egnet for denne skilltypen.
- Montering i tak skal være gjort på en kvalitetsmessig måte, både når det gjelder sikkerhet og utforming.

A/A1

B/B1

C

703 | Informasjon om rom og funksjon

Beskrivelse

Infoskilt til merking av ulike typer rom. Piktogram og romnavn/funksjon tilpasses etter standard og oppsett. Alle skiltene skal ha piktofram og tekst.

Skiltvarianter

- A Kvadratisk 200x200 mm – Standard
- B Kvadratisk 200x200 mm – Med romnavn
- C Kvadratisk 200x200 mm – Med romnummer
- D Kvadratisk 200x200 mm – Romnavn + nummer

Anbefalt størrelse

B200 x H200

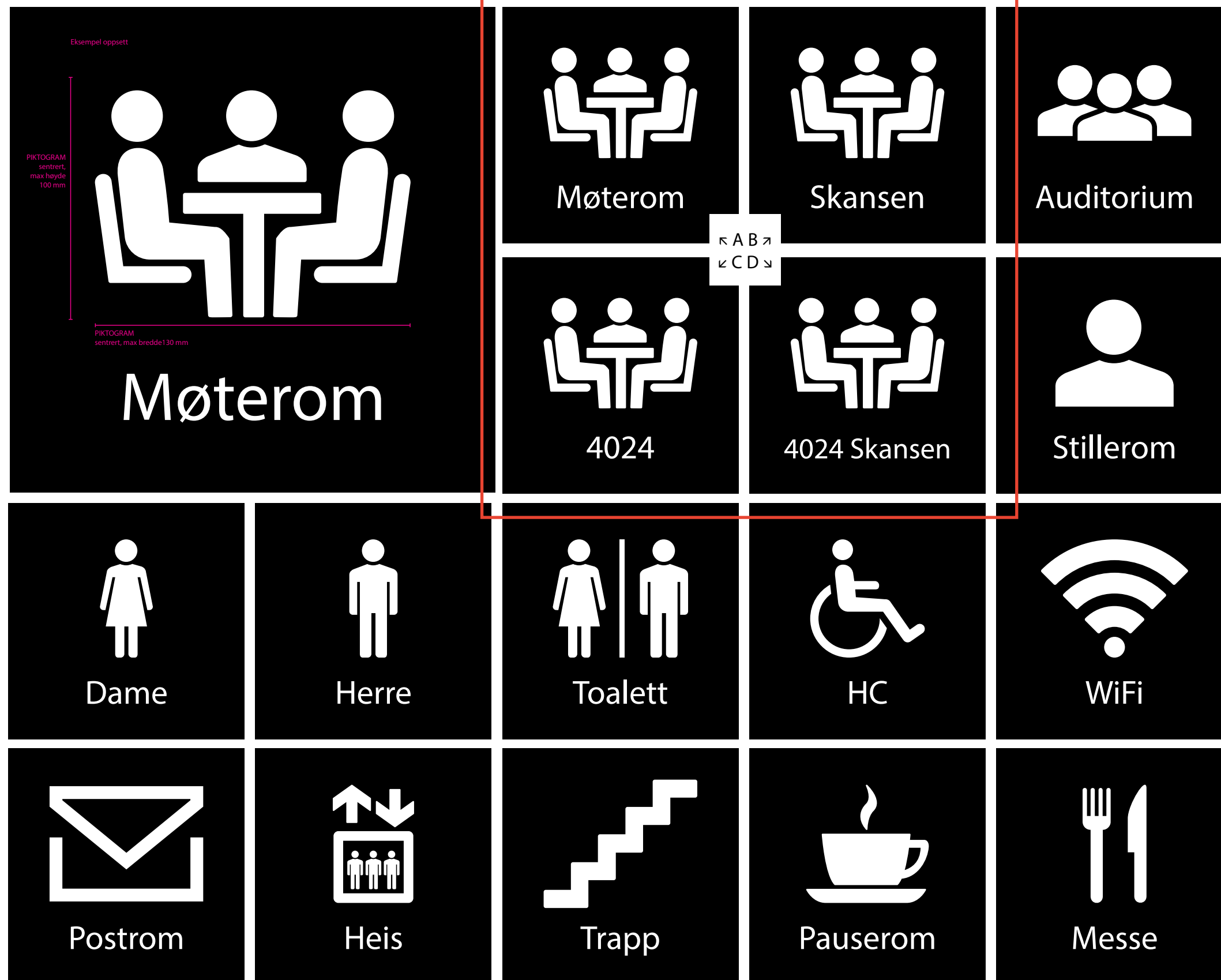
Skiltplate | Begge varianter i 3 mm i matt sort eller lys grå

- Lakkert aluminiumsplate
- Foliert aluminiumsplate

Montering

- Solid og skjult montering egnet for denne skilltypen.

Skiltvarianter A – B – C – D

704 | Sammentilling av flere skilt

Beskrivelse

Skiltet brukes for å vise hva som er i hvilken retning. Skiltet plasseres i taket på hensiktsmessig sted for å hjelpe brukeren å finne fram.

Skiltvarianter

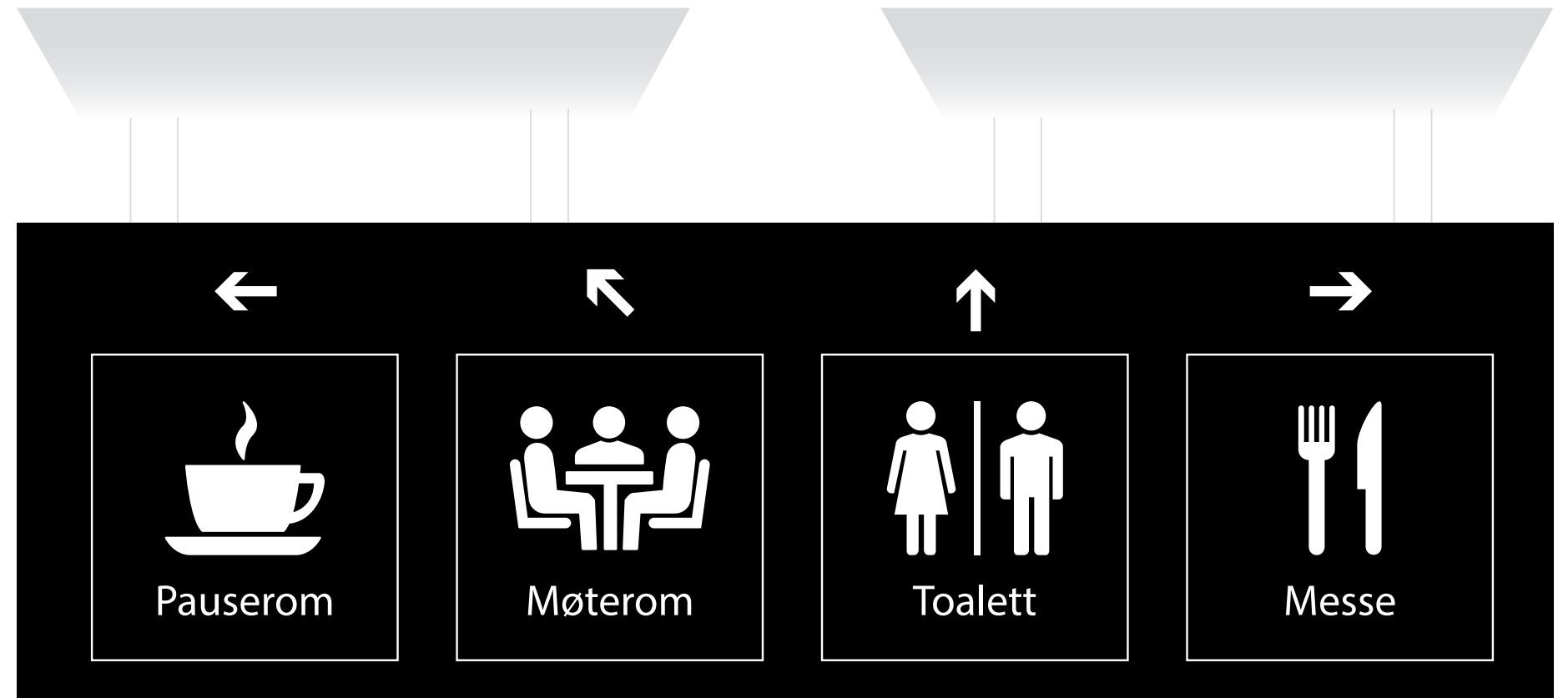
A Bredt skilt B800 x H250 mm (eller tilpass til eget behov)

Skiltplate | Begge varianter i 3 mm i matt sort eller lys grå

- Lakkert aluminiumsplate
- Foliert aluminiumsplate

Montering

- Solid og skjult montering egnet for denne skilttypen. Montering i tak skal være gjort på en kvalitetsmessig måte, både når det gjelder sikkerhet og utforming.

705 | Personlige dørskilt

Beskrivelse

Skilting av kontorer for å vise hvem som sitter hvor. Skiltene lages i med tilgjengelige Powerpointmaler, skrives ut i papir og legges i skiltbeholderen. Se www.forsvarsbygg.no/profil.

Skiltvarianter

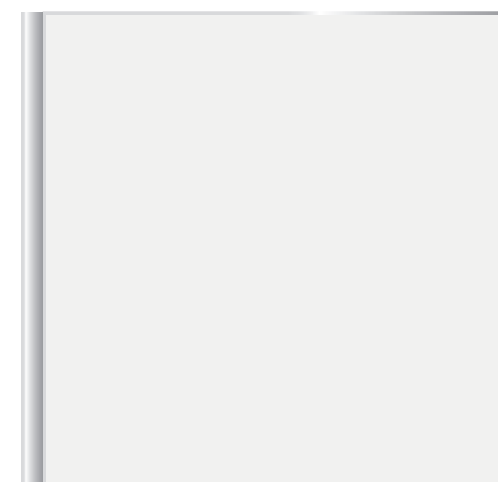
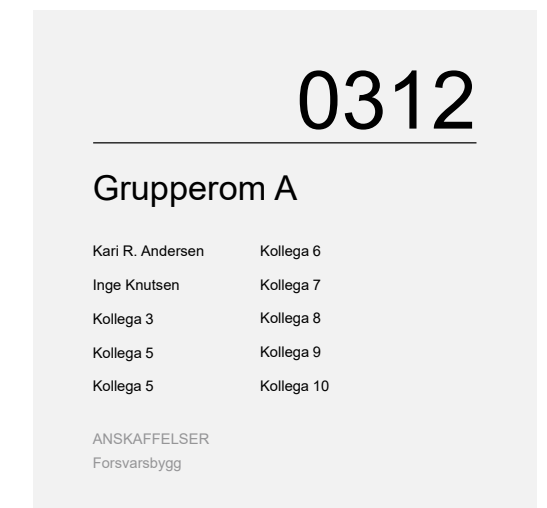
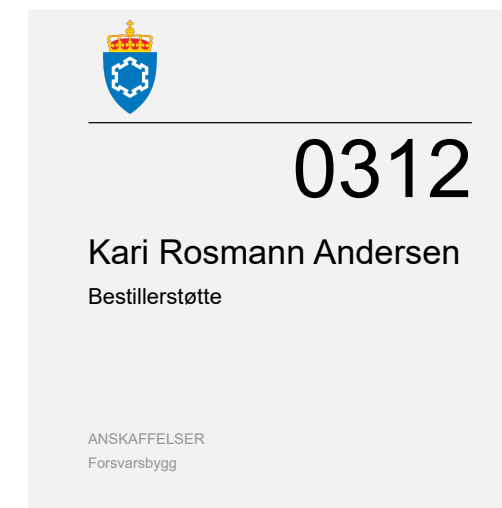
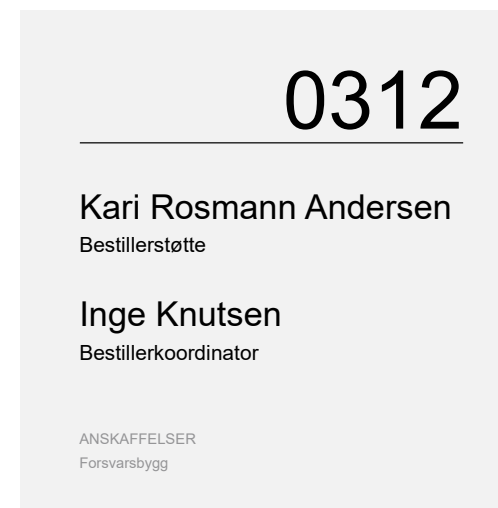
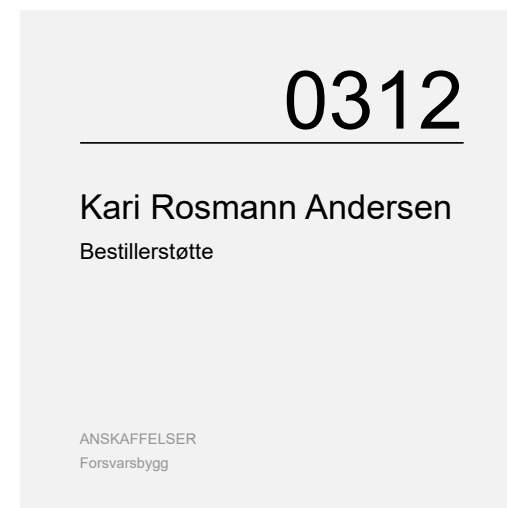
- A Kvadratisk skiltbeholder 150x150 mm
- B Skiltbeholder A4
- C Skiltbeholder A3

Skiltbeholder

- Det skal være enkelt å sette inn eller bytte utskrift i beholder.
- Helst toppåpning.
- Aluminiumsfinish. Gjennomsiktig akryl/plast/glass i front.

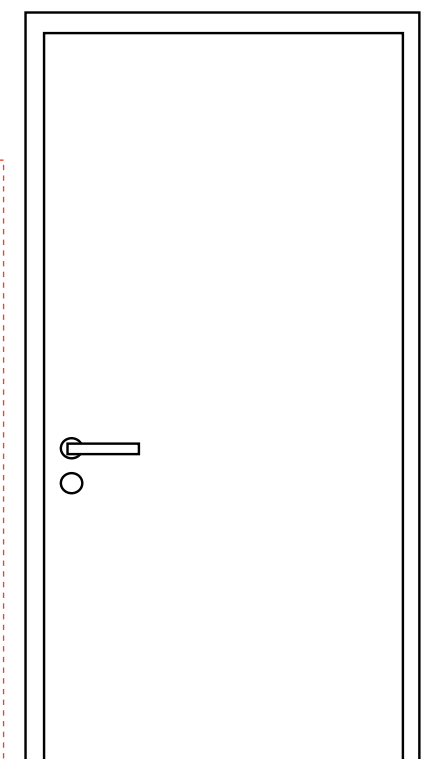
Montering

- Solid og skjult montering egnet for denne skilltypen.
- Skiltbeholderen plasseres 1600 mm opp fra gulvet.

216

Høydeplassering
av kontorskilt
over gulvnivå:
1600 mm

706 | Dørnummerering

Beskrivelse

Skilting av rommets nummer og spesifisering av hvilket dette er i bygningen. Skiltet plasseres på dørens høyre hjørne.

Skiltvarianter

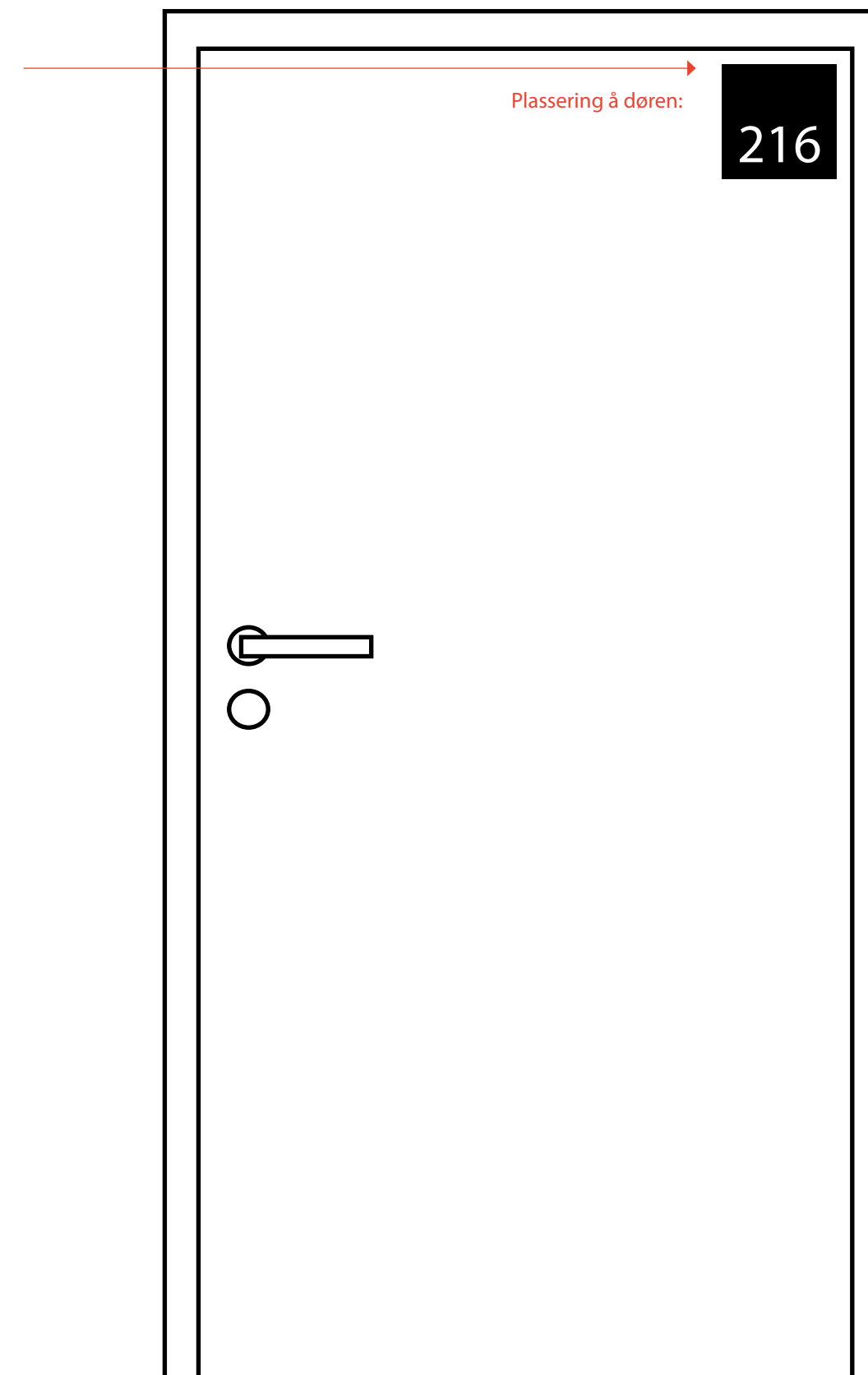
- A Kvadratisk skilt 100x100 mm med tall
- B Kvadratisk skilt 100x100 mm med tall og romnavn/funksjon

Skiltplate

- Foliert aluminiumsplate
- Klebemerke i slitesterk kvalitet

Montering

- Solid og skjult montering egnet for denne skilltypen
- Klebemerke med godt feste

707 | Vise vei og retning

Beskrivelse

Skiltet brukes for å vise hva som er i hvilken retning eller etasje. Skiltet plasseres på egnet sted for å gjøre det lettere finne frem.

Skiltvarianter

- A Høyt skilt B600 x H1200 mm
- B Bredt skilt B900 x H600 mm
- C Kvadratisk 600x600 mm
- D Takhengt / rekatangulært B600 x H200 mm

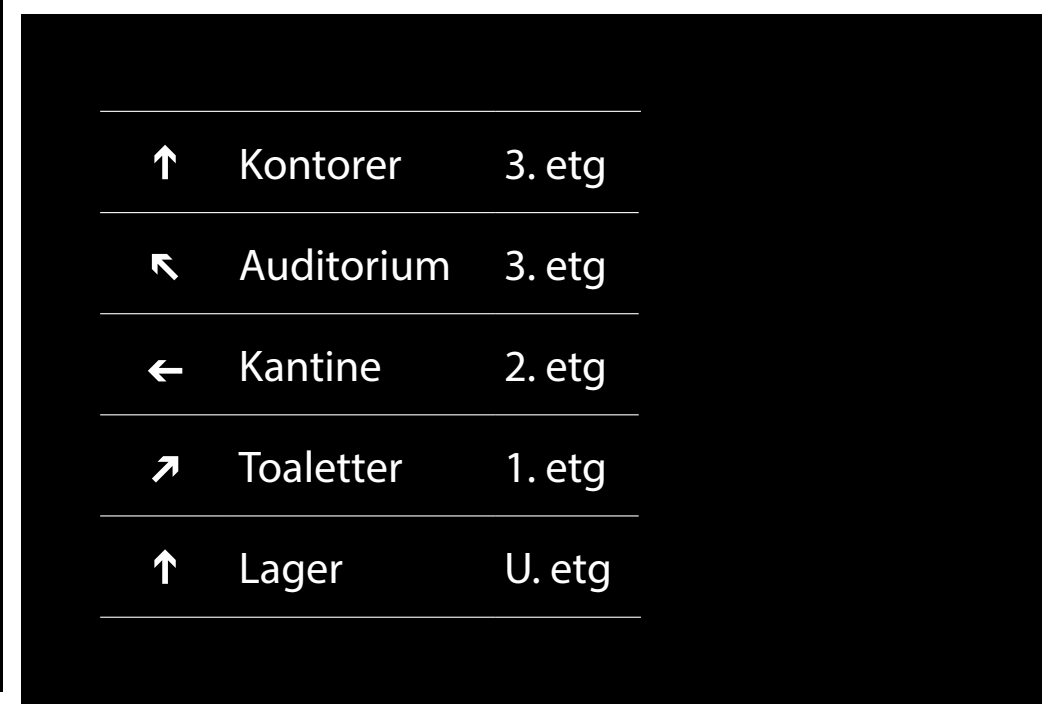
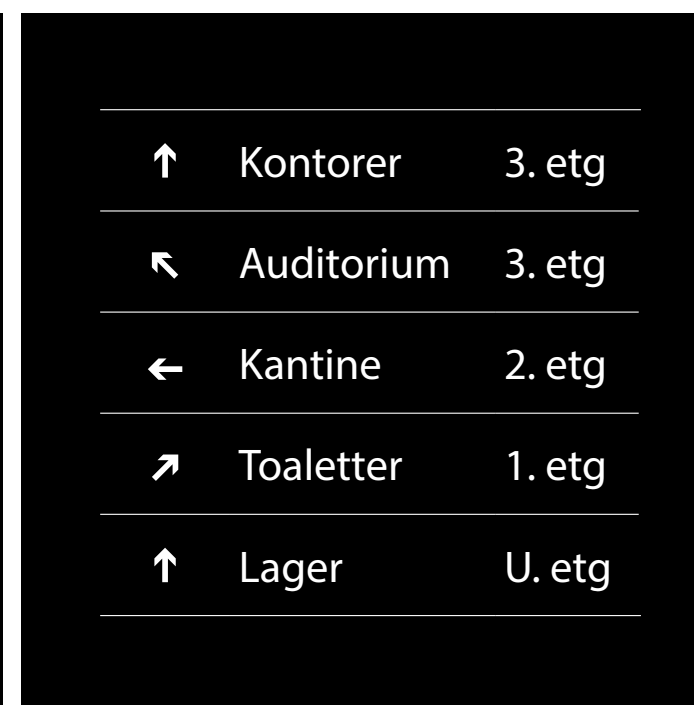
Skiltplate | Begge varianter i 3 mm i matt sort eller lys grå

- Lakkert aluminiumsplate
- Foliert aluminiumsplate

Montering

- Solid og skjult montering egnet for denne skilltypen.

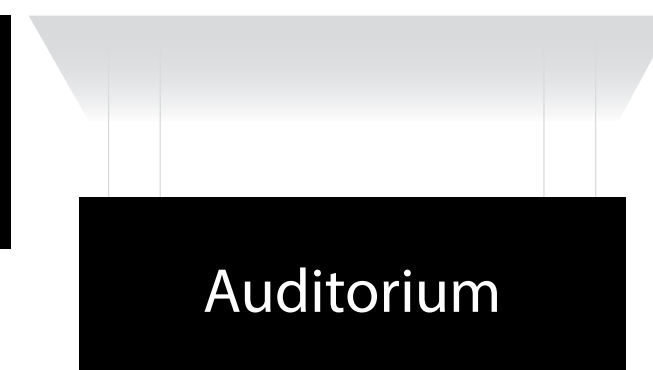
A

B

D

708 | Heis

Beskrivelse

Oversiktsskilt for heis som viser hva som er i hvilken etasje eller hvilken etasje man befinner seg i. Skiltene plasseres i heisen og/eller utenfor heisen.

Skiltvarianter

A Oversiktsskilt for heis B600 x H1200 mm (eller tilpass ved behov)

B Kvadratisk etasjeskilt 150x150 mm

Skiltplate | Begge varianter i 3 mm i matt sort eller lys grå

- Lakkert aluminiumsplate
- Foliert aluminiumsplate

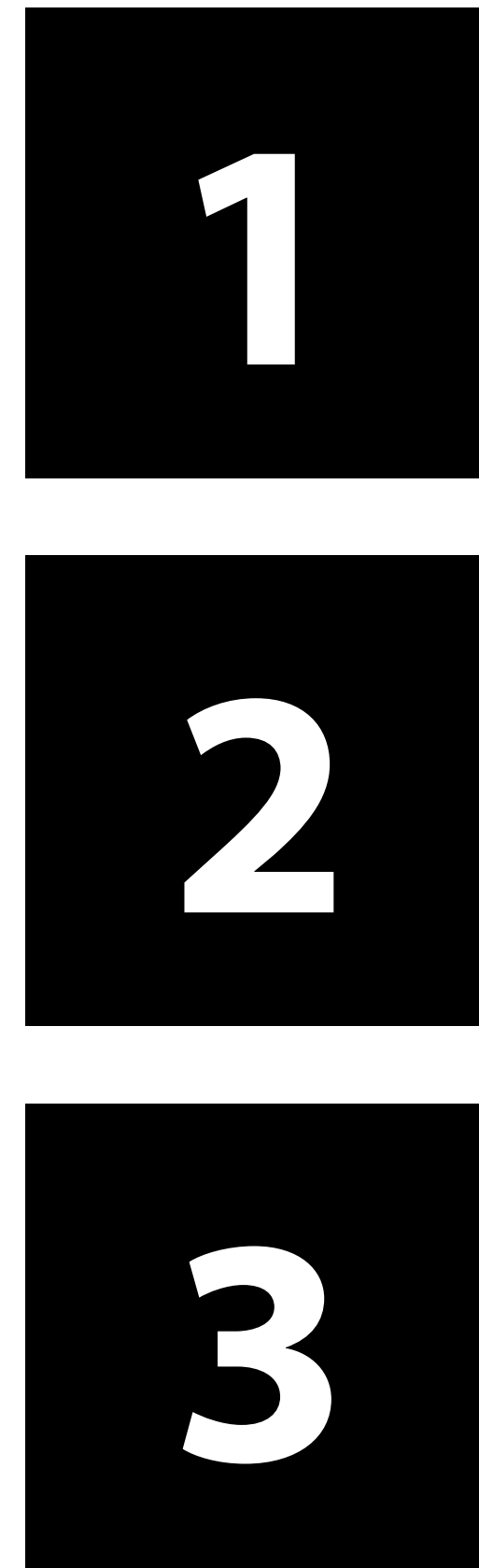
Montering

- Solid og skjult montering egnet for denne skilttypen.

A

B

709 | Varsel / forbud / rømingvei

Beskrivelse

Skilting av brann- og evakueringsveier, nødutganger, gass, drivstofflager og annet skal følge Norsk Standard eller bransjestandard. Det samme gjelder skilting for tekniske anlegg. Se generell del – overordnet om skilting. Skiltene brukes til å informere om hva slags rom som finnes bak døren eller for å vise vei til rommet.

Skiltvarianter

- A Kvadratisk infoskilt B200 x H200
- B Klebemerke eller innlegg i skiltbeholder stående A4
- C Klebemerke eller innlegg i skiltbeholder liggende A3

Skiltplate

- Foliert aluminium i passende størrelse
- Klebemerke i slitesterk kvalitet.

Montering

- Solid og skjult montering egnet for denne skilltypen.
- Klebemerke med godt feste.

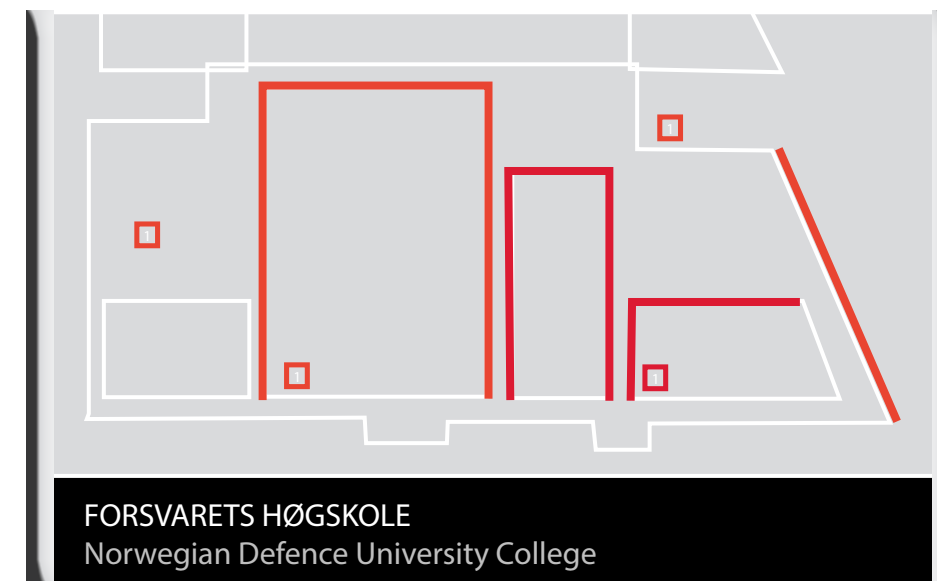
Nye skisser kommer

A

C

B

Brann-
innstruks

SKYTE- OG ØVINGSFELT

Skiltplan for forsvarssektoren

Skyte- og øvingsfelt | Generelle krav for skilt

Kvalitet

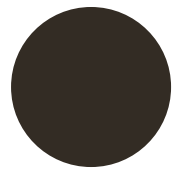
1. Alle skilt produseres med refleksfolie klasse 2 når annet ikke er angitt
2. Levetidskvalitet 7 år eller bedre
3. Alle skilt produseres i aluminium 3 mm når annet ikke er angitt
4. Skilt i stål skal være rustfritt

Farger

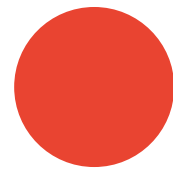
Når annet ikke er angitt betyr farger følgende koder i Pantone Matching System (PMS). Fargene som skal brukes i skyte- og øvingsfelt er de samme som Statens vegvesen bruker. PMS-fargene skal alltid gjengis i 100 prosent.

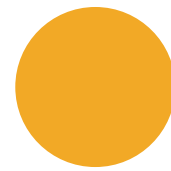
INGEN KODE
Hvit

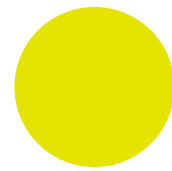
BLACK
Sort

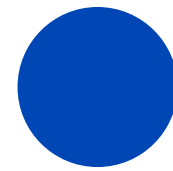
PMS 179
Rød

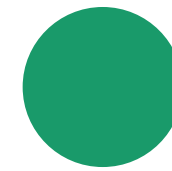
PMS 130
Gul

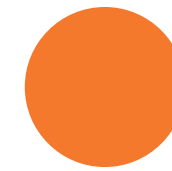
PMS 395
Gulgrønn
fluorescerende

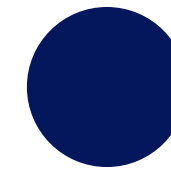
PMS 293
Blå

PMS 340
Grønn

PMS 151
Orange

PMS 2756 C
Blue Shield

RAL 5022
CMYK 100/90/0/50
PANTONE:
Solid Coated 2756 C

Statens vegvesen om skilting, filer og fargekoder

www.vegvesen.no/fag/veg-og-gate/trafikkskilt-og-vegoppmerking/filer-og-fargekoder-for-trafikkskilt/

801 | Fare- og grenseskilt – Trekantet 350 mm

Beskrivelse

Trekantet varselskilt i signalfarger. Skiltene plasseres langs grense inn til området det gjelder. Man skal kunne se fra skilt til skilt. Maks avstand mellom skilt er 50 meter. Skiltvariantene kan produseres med refleks klasse 3.

Skiltvarianter

A	Gul: Fare skytefelt 350 mm
B	Gul: Militært øvingsfelt 350 mm
C	Rød: Livsfare blindgjengere 350 mm

Anbefalt størrelse

Alle sidene er 350 mm

Skiltplate

- Foliert aluminiumsplate i 3 mm.
- Bunnfargen (gul eller rød) skal benyttes på begge sider.
- Tekst i de angitte fargene tilpasses skiltets størrelse.

Montering

Solid og skjult montering egnet for denne skilltypen.

A

C

B

802 | Fare- og grenseskilt – Pilskilt

Beskrivelse

Pilskilt i signalfarger. Skiltvariantene kan produseres med refleks klasse 3. Plasseres ute i skytefeltet.

Skiltvarianter

A Gul: Miltært øvingsfelt

B Rød: Fare – skytefelt

Anbefalt størrelse

B600 x H 250 mm

Skiltplate

- Bunnfargen (gul eller rød) skal benyttes på begge sider.
- Skiltet skal være tosidig med tekst i de angitte fargene. Størrelsen på norsk og engelsk tekst tilpasses skiltets størrelse.

Montering

Ferdig boret fire hull Ø 5,0 mm gjennom skilt og feste, første hull 50 mm fra topp skilt og 20 mm fra bak-kant. Deretter 50 mm mellom hvert hull.

A

B

803 | Fare- og grenseskilt – Merkebånd

Beskrivelse

Merkebånd for ulike formål. Brukes som supplement for å forsterke budskapet i uoversiktlige områder. Se Forsvarets intranett for regler rundt sperrebånd. Merkebåndene kan produseres med refleks klasse 3.

Skiltvarianter

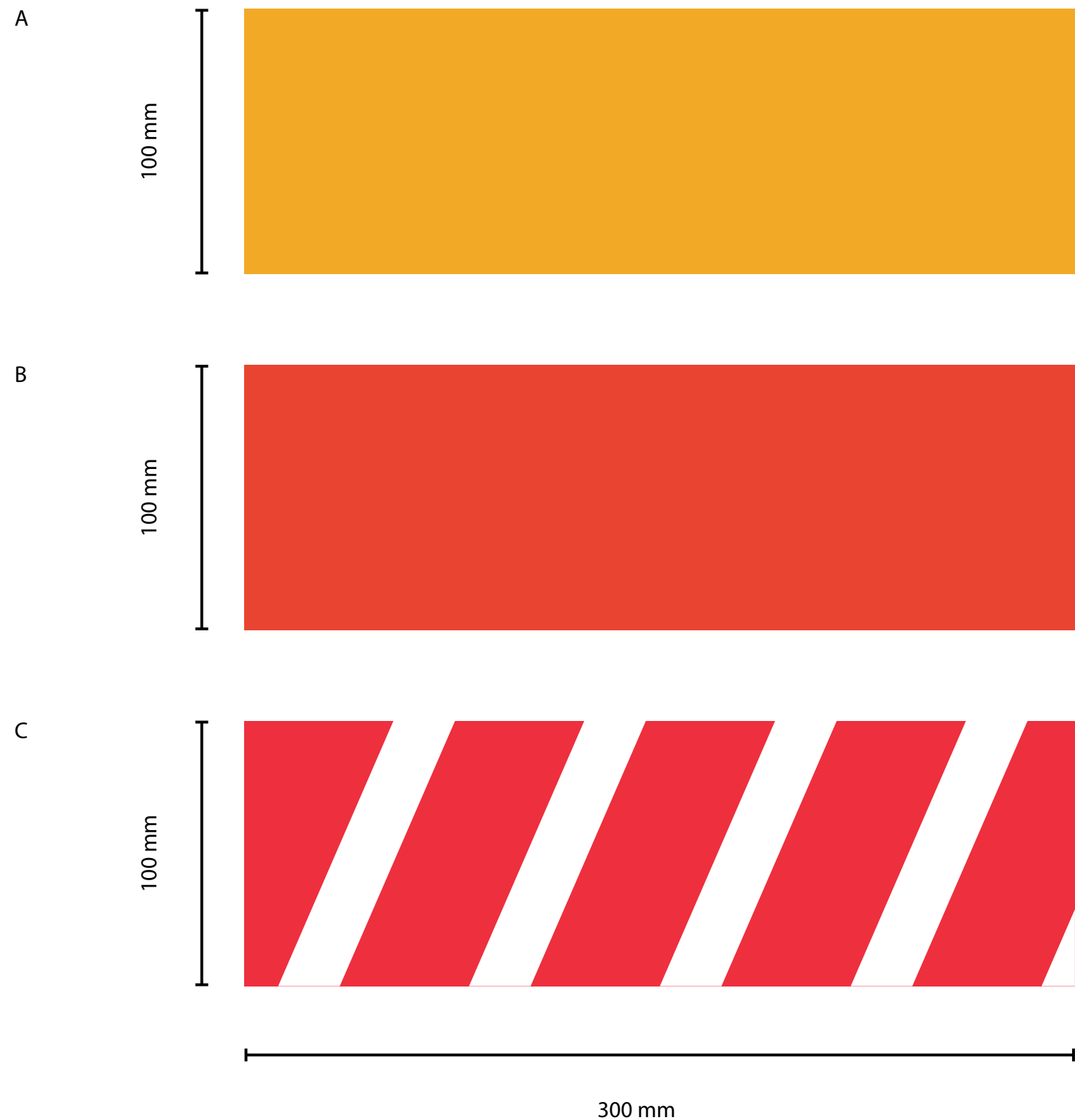
A Gul: Fare skytefelt H100 mm

B Rød: Livsfare blindgjengere H100 mm

C Røde striper: Verneområde H100 mm

Anbefalt størrelse

B300 x H100 mm

804 | Vegbom – Klappskilt

Beskrivelse

Skilt til bomber på veger som leder inn i skyte- og øvingsfelt

Skiltvarianter

A Skyting pågår

Anbefalt størrelse

B840 x H530 mm

Skiltplate og kvalitet

- Bunnfarge hvit med rød tekst.
- Størrelsen på norsk og engelsk tekst tilpasses skiltets størrelse og innhold.

Montering

Skiltet hengsles vannrett på midten. Øvre del festes på liggende bom med to stk. fester. Nedre del må kunne slås opp og festes med robust låseanordning

SKYTING PÅGÅR

LIVE FIRING
IN PROGRESS

805 | Vegbom – Trekantet

Beskrivelse

Skilt på vegbom som grenser til forskjellige fareområder

Skiltvarianter

- A Gul: Vegbom inn til skytefelt 500 mm
- B Rød: Vegbom inn til blindgjengerområde 500 mm
- C Gul: Vegbom inn til baner i skytefelt 500 mm.
Tekst tilpasses det enkelte tilfelle.

Anbefalt størrelse

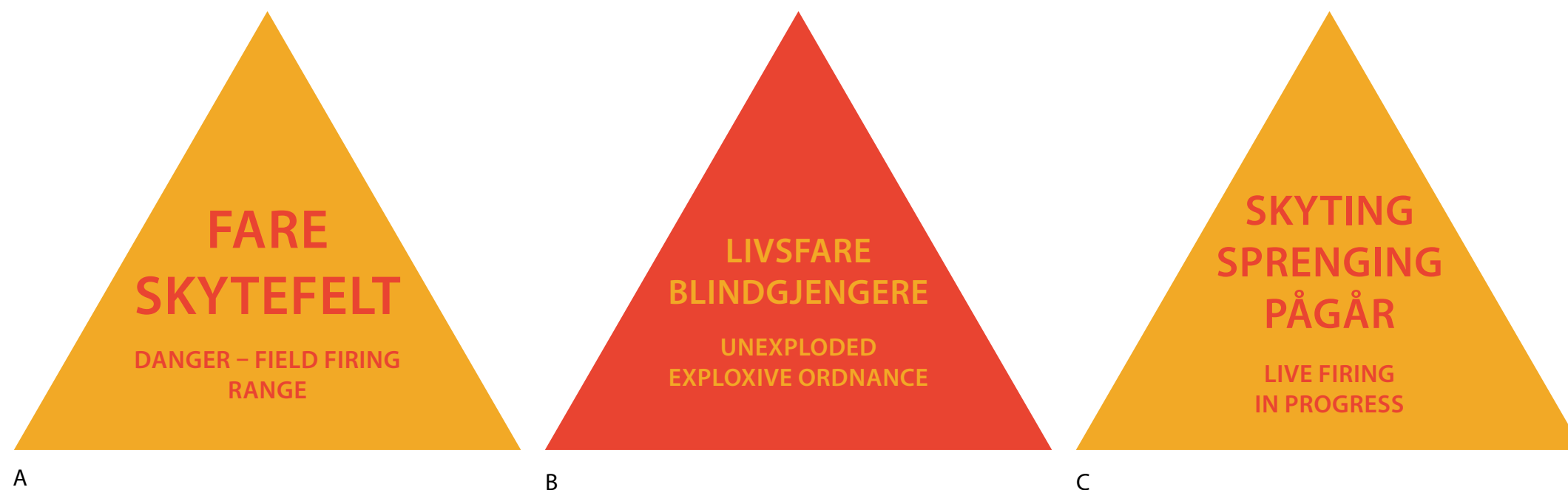
Alle sider 500 mm

Skiltplate og kvalitet

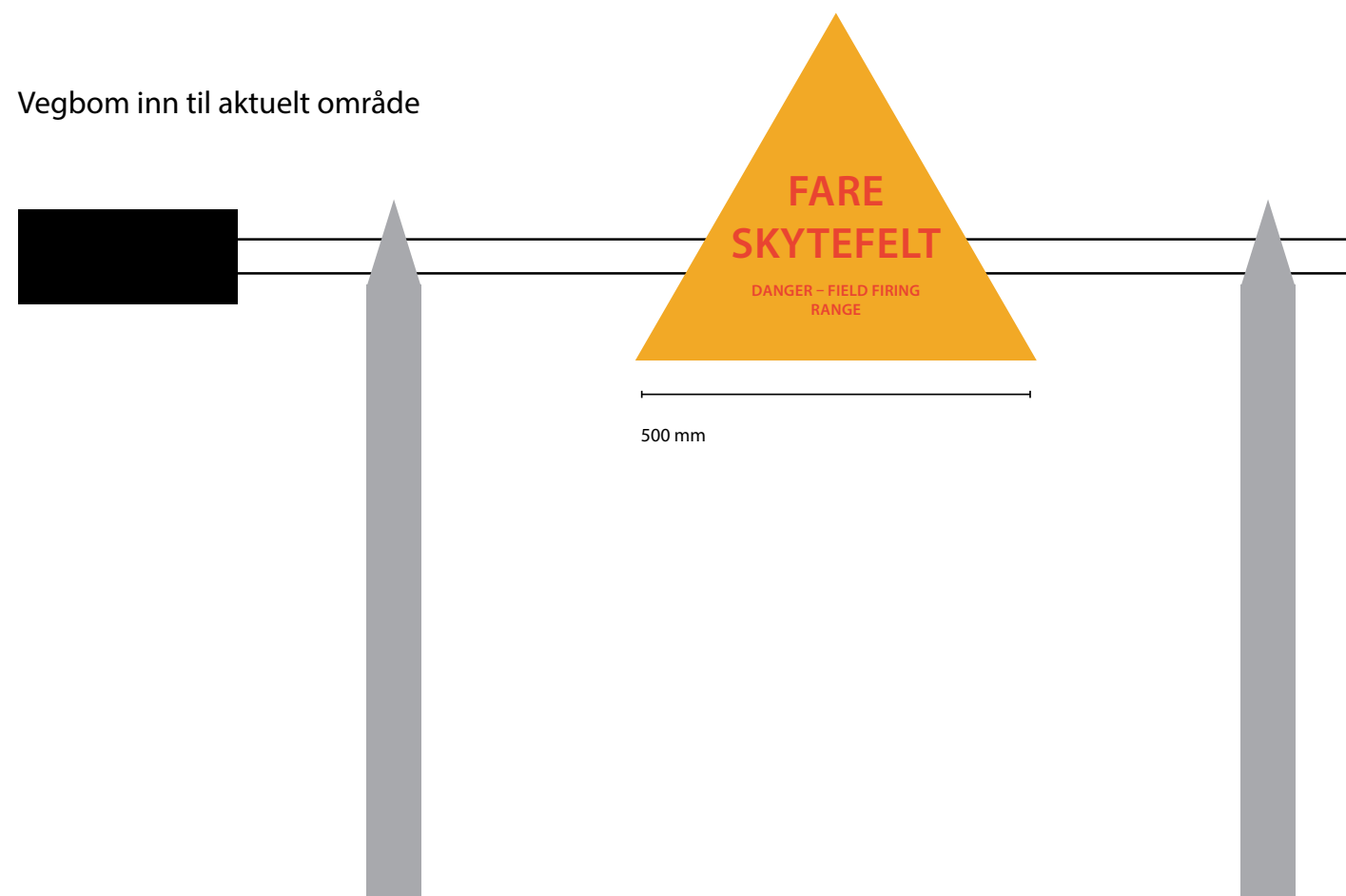
- Foliert aluminiumsplate i 3 mm.
- Bunnfargen (gul eller rød) skal benyttes på begge sider.
- Skiltet skal ha tekst i de angitte fargene, kun på én side. Størrelsen på norsk og engelsk tekst tilpasses skiltets størrelse.

Montering

Solid og lite synlig montering som passer for denne skilttypen. Det skal bores 2 hull (Ø3,5 mm vertikalt, midt på skiltet. Avstand mellom hull ca 160 mm tilpasset tekst).

Vegbom inn til aktuelt område

806 | Skiltrør

Beskrivelse

Skiltrørene brukes for å markere skytefeltets yttergrenser.

Skiltvarianter

A1 Skiltrør 60 mm aluminium

A2 Skiltrør 60 mm stål

B Skiltrør 89 mm stål

C1 Skiltrør 60 mm aluminium med farger

C2 Skiltrør 60 mm stål med farger

Anbefalt størrelse

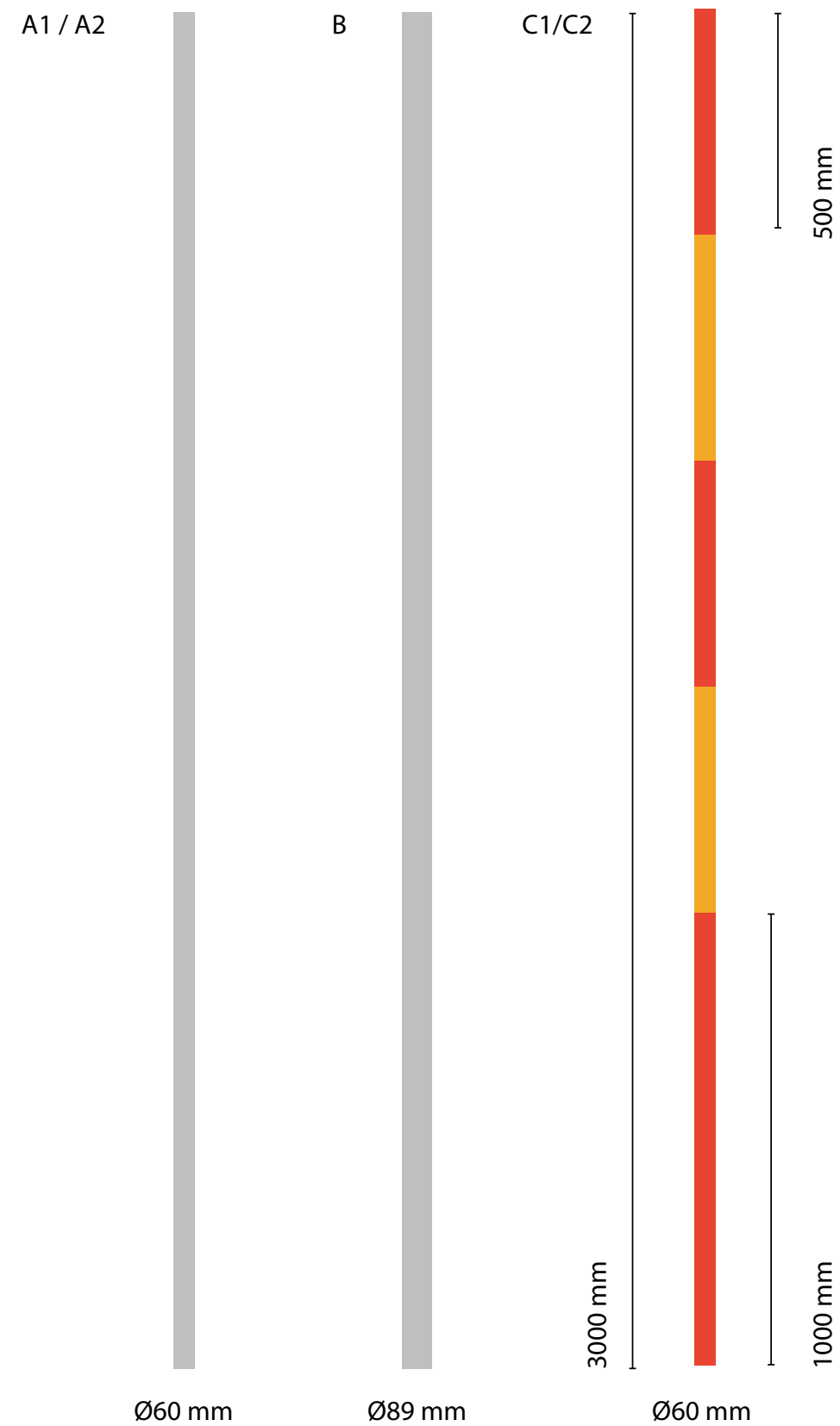
Diameter Ø60 eller Ø89 (Se skiltvarianter). Lengde 3000 mm

Skilplate og kvalitet

Rør i aluminium eller stål.

Montering

Se skiltefeste og klemrammer.

807 | Skiltfester

Beskrivelse

Fester til skiltrør

Skiltvarianter

- A Skiltfeste for sidemontering
- B Klemklammer, aluminium, Ø 60 mm ensidig
- C Klemklammer, aluminium, Ø 60 mm tosidig
- D Skiltklammer stål 60 mm ensidig
- E Skiltklammer stål 89 mm ensidig

Anbefalt størrelse

Diameter Ø60 eller Ø89 (Se skiltvarianter).

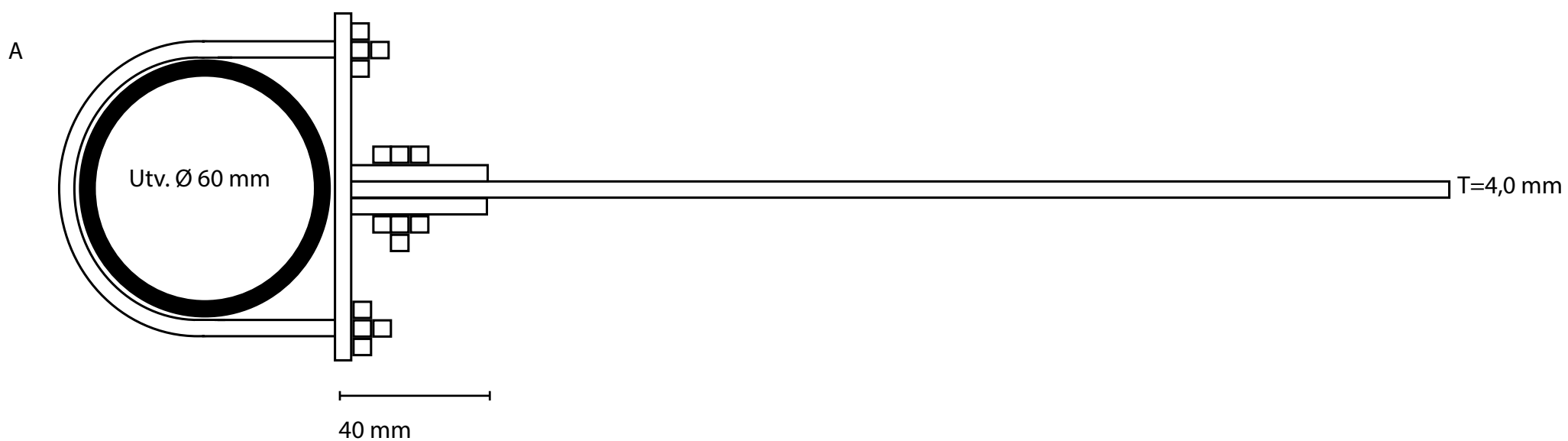
Skiltplate og kvalitet

Klammer og fester i aluminium eller stål.

Montering

For skiltvariant A:

Det skal leveres feste med to klaver rundt skiltrør, og fire ferdigborede hull Ø 0,5 mm gjennom skilt og feste. Første hull 50 mm fra toppen av skiltet og 20 mm fra bakkant. Deretter 50 mm mellom hvert hull.

808 | Fjellfester / Fundamentering

Beskrivelse

Fester til skiltrør

Skiltvarianter

- A Fjellfester for 60 mm rør
- B Fjellfester for 82 mm trestople
- C Fjellfester for 89 mm rør
- D Betongfundament 0,5 m for 60 mm rør. Galvanisert stålås med 3-punkts innfesting. Form som skal sikre at stolpen ikke vrir seg

Anbefalt størrelse

Diameter Ø60, Ø62 eller Ø89 (Se skiltvarianter).

Montering

Alle fjellfester skal ha rør med ca 300 mm og minst 2 settskruer

A

B

C

D

809 | Standplassmerke

Beskrivelse

Skilt for å markere standplass

Skiltvarianter

A Standplassmerke

Anbefalt størrelse

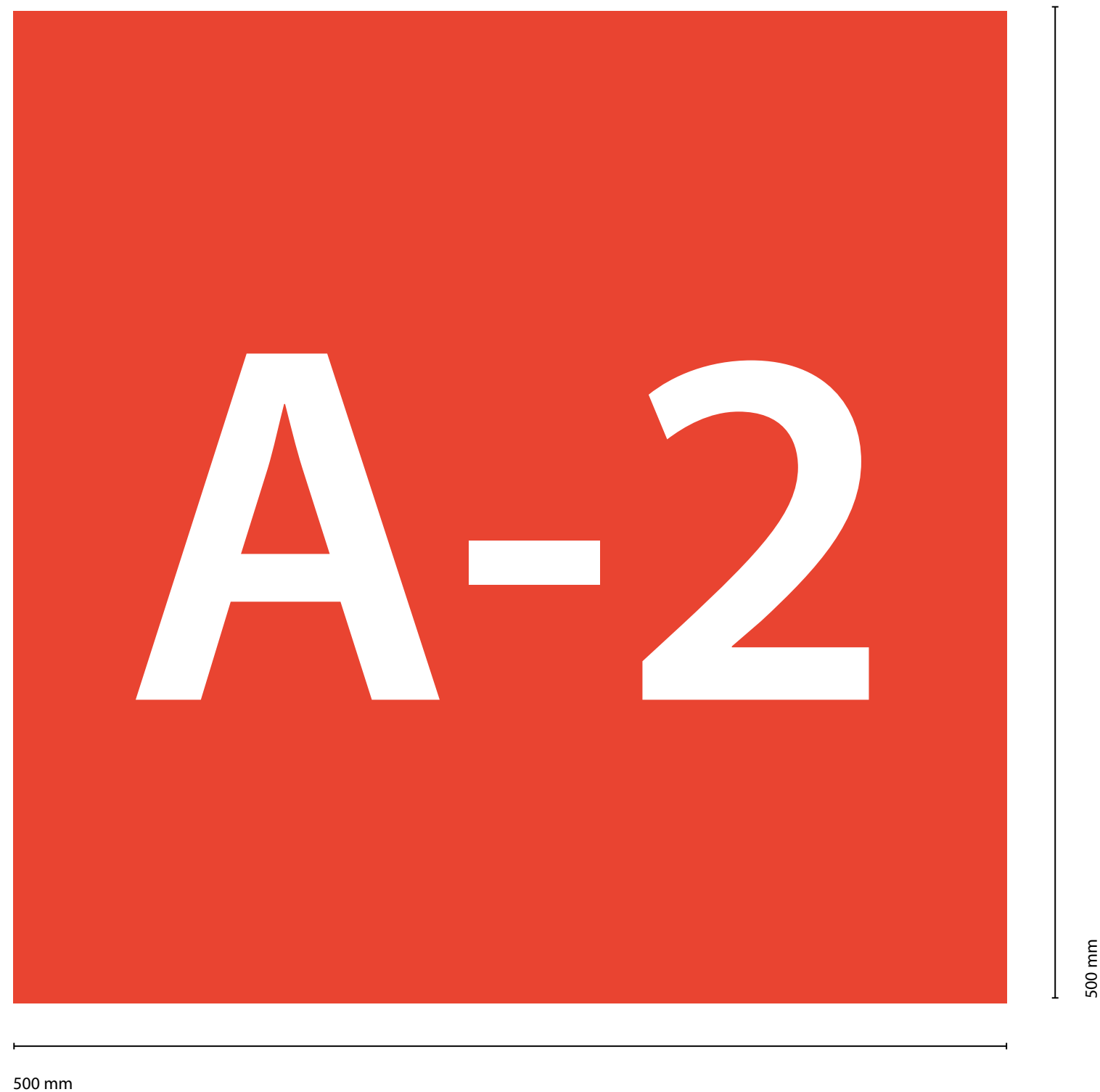
B500 x H500 mm og oppover. Skiltet skal være kvadratisk.

Skiltplate og kvalitet

- Rød eller orange pate med hvit tekst
- Skiltet kan være én- eller tosidig.

Montering

Solid og lite synlig montering som passer for denne skilttypen.

810 | Ildsektormerke

Beskrivelse

Brukes i tilfeller hvor skiltet kan forveksles med andre baner. Tekst angis om nødvendig for å unngå misforståelser eller forveksling med sektorer for andre baner.

Skiltvarianter

A1 Ildsektormerke 500 x 500 mm

A2 Ildsektormerke 500 x 500 mm + refleks klasse 3

B1 Ildsektormerke 1000 x 1000 mm

B2 Ildsektormerke 1000 x 1000 mm + refleks klasse 3

C1 Ildsektormerke 2000 x 2000 mm

C2 Ildsektormerke 2000 x 2000 mm + refleks klasse 3

Anbefalt størrelse

B500 x H500 mm og oppover, se skiltvarianter. Skiltet skal være kvadratisk. For 708 C1 og C2 må skiltet deles i flere deler og platene må profileres for tilstrekkelig stivhet.

Skiltplate og kvalitet

Rød eller orange plate med hvit tekst

Montering

Solid og lite synlig montering som passer for denne skilttypen.

811 | Skyteavstander

Beskrivelse

Benyttes i hovedsak på basisskytebaner for å markere skyteavstander. Tekst endres etter behov.

Skiltvarianter

A Skyteavstander – lite skilt

B Skyteavstander – stort skilt

Anbefalt størrelse

A: B200 x H150 mm

B: B600 x H350 mm

Skiltplate og kvalitet

Gul skiltplate med sort tekst. Skiltet kan være én- eller tosidig.

Montering

Solid og lite synlig montering som passer for denne skilttypen.

800 | Skyte- og øvingsfelt

A

10_M20_M30_M40_M50_M100_M

Maks 15 skyttere.
Begge sperrebommer skal
være lukket før skyting.

B

812 | Ferdselsforbud

Beskrivelse

Benyttes i hovedsak på basisskytebaner med kulefang og sikkerhetsvoller.

Skiltvarianter

A Ferdselsforbud

Anbefalt størrelse

B500 x H250 mm

Skiltplate og kvalitet

Sort skiltplate med hvit tekst. Skiltet kan være én- eller tosidig.

Montering

Solid og lite synlig montering som passer for denne skilttypen.

Ferdsel på vollen
er ikke tillatt

813 | Sikkerhetsmerke

Beskrivelse

Benyttes for å vise anvisergrav eller markørgrav. Når merket vises, er all skyting forbudt. I mørket må sikkerhetsmerket belyses.

Skiltvarianter

A Sikkerhetsmerke

Anbefalt størrelse

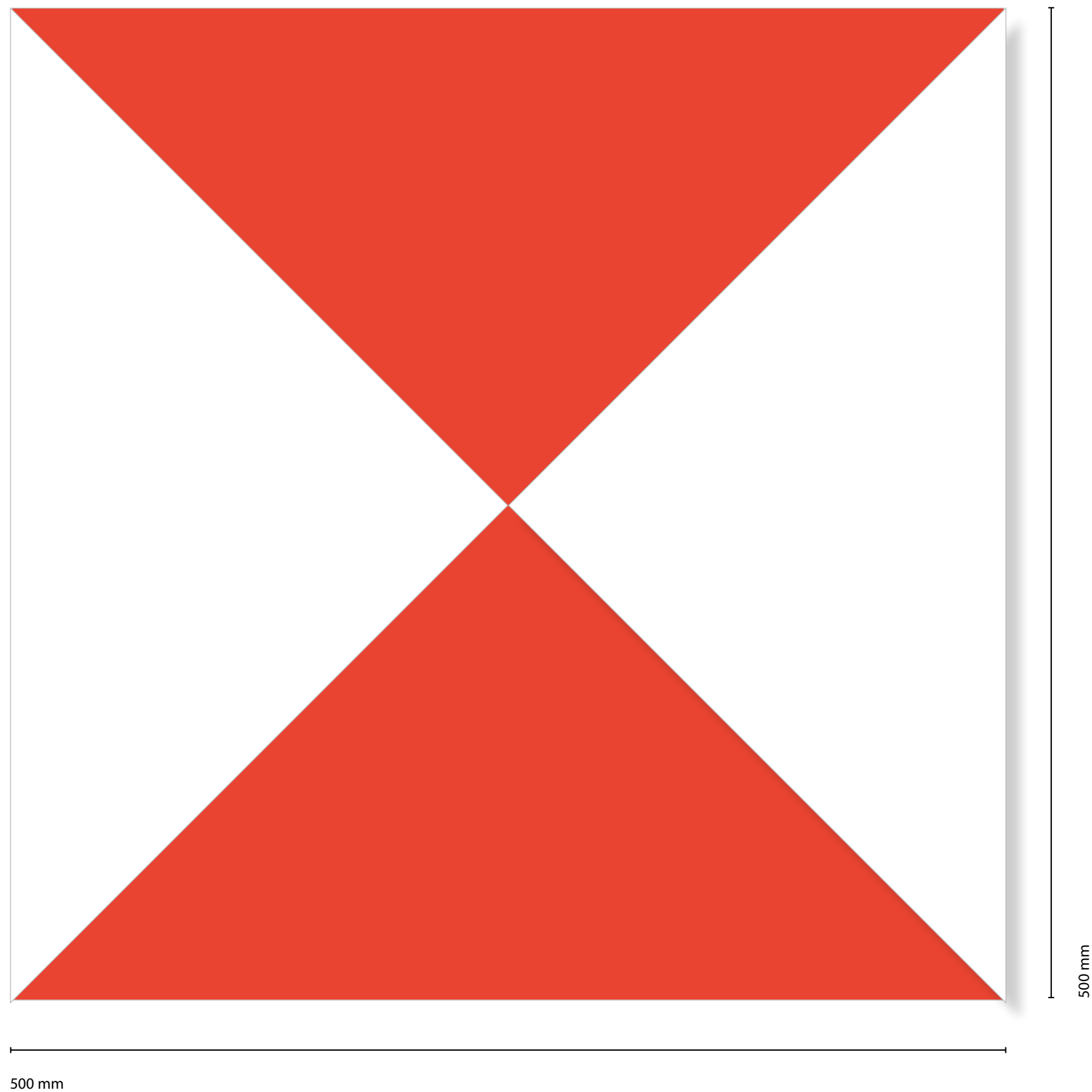
B500 x H500 mm

Skiltplate og kvalitet

- Hvitt og rødt skilt
- Skiltet kan være én- eller tosidig.

Montering

Solid og lite synlig montering som passer for denne skilttypen.

814 | Sikkerhetspost

Beskrivelse

Benyttes for å vise sted for utplassering av sikkerhetspost.

Skiltvarianter

A Sikkerhetspost

Anbefalt størrelse

- B300 x H300 mm
- Rød kant: 30 mm tykkelse
- Bokstavstørrelse cirka 80 mm

Skiltplate og kvalitet

- Hvitt skilt med rød kant
- Skiltet kan være én- eller tosidig.

Montering

Solid og lite synlig montering som passer for denne skilttypen.

300 mm

300 mm

815 | Vernesone

Beskrivelse

Skilt inn til restriksjonsområder (kulturminner, verneområder etc). Skiltet benyttes på veier og naturlige innfartsårer for å merke verneområder i feltet.

Skiltvarianter

- A Sirkulært forbudsskilt
- B Rektangulært opplysningskilt

Anbefalt størrelse

- Sirkulært skilt: Diameter 500 mm. Bokstavhøyde cirka 65 mm
- Rektangulært skilt: B500 x H150 mm. Bokstavhøyde cirka 25 mm

Skiltplate og kvalitet

- Foliert aluminiumsplate
- Hvitt skilt med rød kant
- Skiltet kan være én- eller tosidig.

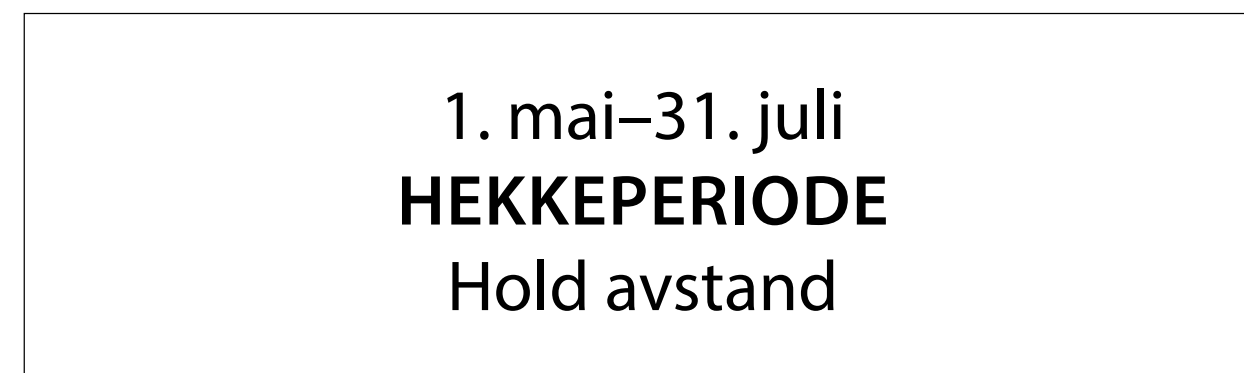
Montering

Solid og lite synlig montering som passer for denne skilttypen.

A

B

816 | Vegskilt med stedsnavn

Beskrivelse

Skilt for orienteringspunkt / referansepunkt / krysningspunkt ved bekk, vei og løype.

Skiltvarianter

A Vegskilt med stedsnavn

Anbefalt størrelse

Variabel bredde x H250

Skiltplate og kvalitet

- Hvitt skilt med sort tekst.
- Skiltet kan være én- eller tosidig.
- Skiltet skal profileres for tilstrekkelig stivhet

Montering

Solid og lite synlig montering som passer for denne skilttypen.

Variabel bredde

817 | Orienteringspunkt

Beskrivelse

Skilt for orienteringspunkt / referansepunkt / krysningspunkt ved bekk, vei og løype.

Skiltvarianter

A Orienteringspunkt

Anbefalt størrelse

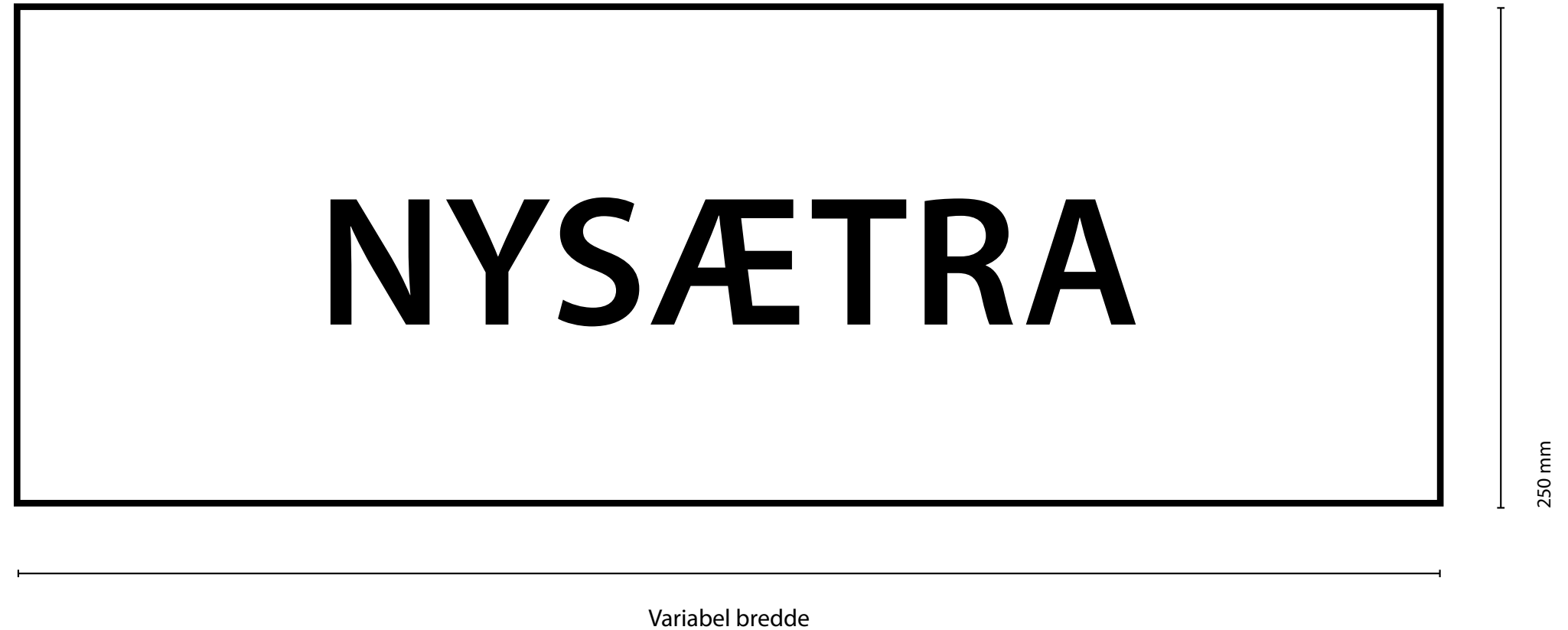
Variabel bredde x H250

Skiltplate og kvalitet

- Foliert aluminiumsplate i 3 mm
- Hvitt skilt med sort tekst.
- Skiltet kan være én- eller tosidig.

Montering

Solid og lite synlig montering som passer for denne skilttypen.

818 | Møteplass

Beskrivelse

Brukes på forhåndsdefinerte møteplasser

Skiltvarianter

A Møteplass

Anbefalt størrelse

Etter innhold og behov. Tekststørrelse tilpasses skiltflaten og mengde innhold

Skiltplate og kvalitet

- Foliert aluminiumsplate i 3 mm
- Skiltets farger skal framheve detaljer, for eksempel kartreferanse.
- Skiltet kan være én- eller tosidig.

Montering

Solid og lite synlig montering som passer for denne skilttypen.

MØTEPLASS 1**HAGLEMOEN SKYTEFELT****Kartreferanse 60° 14.08 N 11° 8.06 E****Telefonnummer for varsling ved ulykke eller hendelse**

- 110** Brannvesen
- 112** Politi / Lensmann
- 113** Ambulanse

Daghavende offiser (vakthavende befal)
skal varsles på telefon XX XX XX XX

Oppgi følgende ved varsling:

- Møteplass
- Hvem som varsler
- Eget telefonnummer
- Hva som har skjedd
- Når det skjedde
- Hvem som er varslet

Utrykningskjøretøy møter ved oppgitt møteplass og ledes til skadestedet. Ved medisinsk evakuering (MEDEVAC) lander helikopter ved møteplass. Skadet person må da fraktes til helikopteret.

819 | Krysningpunkt

Beskrivelse

Skilt for krysningpunkt for traseer over veier. Plasseres på høyre side av vegen i hensiktsmessig avstand til krysningpunktet

Skiltvarianter

- A Varseltrekant 500 mm
- B Rektangulært skilt med tilleggsinfo

Anbefalt størrelse

- A: Alle sider 500 mm. Tegnstørrelse cirka 360 mm
- B: B500 x H150 mm. Bokstavstørrelse: 52-60 mm

Skiltplate og kvalitet

Skiltet kan være én- eller tosidig.

Montering

Solid og lite synlig montering som passer for denne skilttypen.

820 | Kjøring forbudt

Beskrivelse

Skilt for kjøring forbudt for beltegående, pansrede kjøretøyer.

Skiltvarianter

A Kjøring forbudt

Anbefalt størrelse

B600 x H250 mm

Tekst: Størst mulig tilpasset skiltets størrelse.

Skiltplate og kvalitet

- Rødt skilt med hvit tekst
- Skiltet kan være én- eller tosidig.

Montering

Solid og lite synlig montering som passer for denne skilttypen.

**Kjøring forbudt
for beltegående,
pansrede kjøretøyer**

600 mm

250 mm

821 | Lasersymbol

Beskrivelse

Fareskilt som viser at laserlys kan være i bruk. Plasseres i skytefeltet.

Skiltvarianter

A Fareskilt – Laser

Anbefalt størrelse

B300 x H140 mm

Skiltplate og kvalitet

- Gult skilt med rød dekor og sort tekst
- Skiltet kan være én- eller tosidig.

Montering

Solid og lite synlig montering som passer for denne skilttypen.

- Skissen viser en eldre versjon av skiltet. Skiltet skal gjengis med gul PMS 130.

822 | Merke for kulturminner

Beskrivelse

Blue shield-merking brukes for å beskytte kulturminner i krigssituasjoner. Merket kan settes på bygninger eller ute i skytefelt. Det blå skjoldet signaliserer til partene i en konflikt at bygget ikke kan bombes eller på annen måte ødelegges. Skiltet plasseres ute i skytefelt og på bygninger med kulturell verneverdi.

Skiltvarianter

A1 Blue-Shield Stor B400 x H600 mm

A2 Blue-Shield Liten B70 x H105 mm

B Underskilt med informasjon. Bredde tilpasses Blueshield-variant A1/A2

Anbefalt størrelse

A1: Blue shield Stor: B400 x H600 mm

A2: Blue shield Liten: B70 x H105 mm

Skiltets størrelse tilpasses plassering og behov for synlighet.

B: Tilpass underskilt til behovet for informasjon og Blue shield-skiltets bredde.

Skiltplate og kvalitet

Skiltet kan være én- eller tosidig.

Montering

Solid og lite synlig montering som passer for denne skilttypen.

Farge

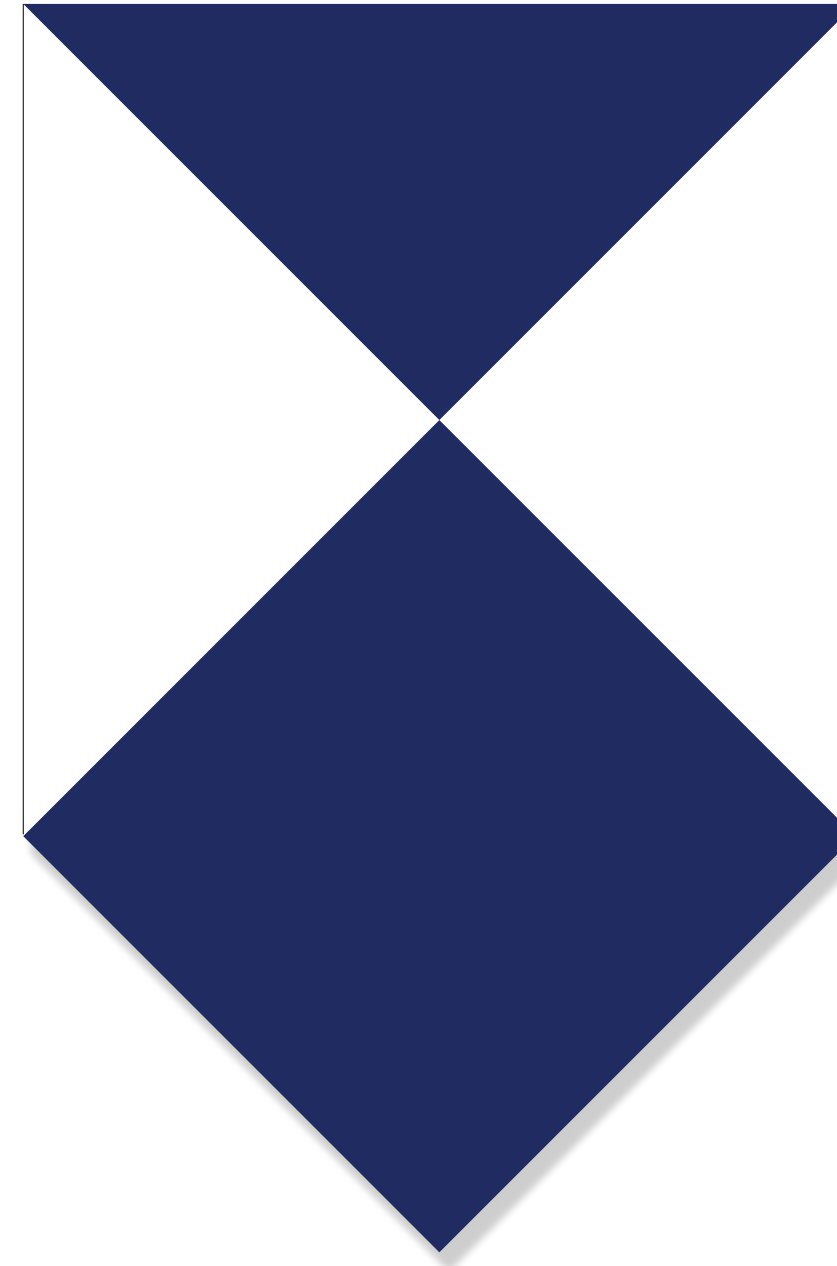
Blue-shield Blå:

RAL 5022

CMYK 100/90/0/50

PANTONE: Solid Coated 2756 C

A1/A2

B

VERNET BYGG

Evt. underskilt som settes under Blue-shieldmerket.

823 | Miljø i skytefelt

Beskrivelse

Benyttes for å merke miljørelaterte punkter som for eksempel miljøbrønn og punkt for vannprøvetaking.

Skiltvarianter

A Grønn med hvit eller sort tekst

B Hvit plate med grønn tekst

Anbefalt størrelse

B200 x H150 mm

Skiltplate og kvalitet

Skiltet kan være én- eller tosidig.

Montering

Solid og lite synlig montering som passer for denne skilttypen.

A

MILJØ-
BRØNN

B

VANNPRØVE-
PUNKT
MILJØ

824 | Infotavle

Beskrivelse

Brukes i skytefelt som er ute av drift. Informasjonsskilt på veier i skytefelt. Skiltet finnes på norsk, nynorsk, engelsk og nordsamisk, og med og uten forbud om graving, bål og grilling.

Skiltvarianter

A	Infotavle B400 x H300 mm
B	Infotavle B1500 x H1000 mm
C	Infotavle B600 x H1000 mm
D1	Infotavle m ² -pris (Størrelse etter behov)
D2	Infotavle m ² -pris profilert (Størrelse etter behov)

Anbefalt størrelse

Se skiltvarianter

Skiltplate og kvalitet

- Skiltet kan være én- eller tosidig.
- Kartet gjengis i fullfarge
- Utforming og innhold på infotavler tilpasses i det enkelte tilfelle

Montering

Solid og lite synlig montering som passer for denne skilttypen. Ved montering på vegg skal skiltet leveres uprofilert. Ved montering på stolper må skiltet profileres og deles opp i hensiktsmessige størrelser.

A

FORSVARSBYGG

VARSEL

Tidligere militært skyte- og øvingsfelt

Området er ryddet for ueksplodert ammunisjon (blindgjengere). Finner du metallgjenstander, ueksploderte prosjektiler, granater eller lignende skal dette meldes til lokal politimyndighet, telefon 02800.

Ikke berør eller fjern metallgjenstander, prosjektiler, granater eller annen ueksplodert ammunisjon. Dette er forbundet med livsfare.

Innenfor området er det ikke tillatt å grave, tenne bål eller grille.

B

FORSVARSBYGG

VARSEL VARSEL

Tidligere militært skyte- og øvingsfelt

Tilsvarende tekst på et annet språk, f.eks. samisk eller engelsk

Området er ryddet for ueksplodert ammunisjon (blindgjengere). Finner du metallgjenstander, ueksploderte prosjektiler, granater eller lignende skal dette meldes til lokal politimyndighet, telefon 02800.

Ikke berør eller fjern metallgjenstander, prosjektiler, granater eller annen ueksplodert ammunisjon. Dette er forbundet med livsfare.

Innenfor området er det ikke tillatt å grave, tenne bål eller grille.

Tilsvarende tekst på et annet språk, f.eks. samisk eller engelsk.

Tem nimus simus a alia vene la serchiciaes consequi reicetur auda cupat es volorehent deratus mi, te pos sumquo officium volorepudae nos pa eum sed endio est unt reprem fugio ea volenis cupat es volorehent deratus mi, te pos sumquo officium volorepudae.

Tilsvarende tekst på et annet språk, f.eks. samisk eller engelsk.

HISTORIKK OM SKYTEFELTET
Rloribusam ratempos sum voluptin re prepe aut eos este di dest et et eum imus. Usoid est aut inum eos nosam doluptae lrs sequatur re nihilibus ea dolupta soluptur, commia volendanime planien ditam, omnimus ipsus, natur si dolescul lectur, quaspsel et aliquodi allt, con por sit molupta speraes equodioreni doloribea volores sumet, sunt arupta diorum dis magni as volesci illibucci repelessi ut laborio que eatiat. Tatusania nest, et planditia li ist apero volorro voluptatio. Mus audis quid es dolenimi, temolo berepti atiossi nullibusam.

ALT 1 TILSVARENDE TEKST (HISTORIE)
på et annet språk, f.eks. samisk eller engelsk.

ALT 2. LOKALT TILPASSET INFORMASJON
tilpass språk og informasjon etter behov.

KART

Se flere eksempler på neste side

824 | Infotavle – eksempler

A

FORSVARSBYGG

VARSEL

Tidligere militært skyte- og øvingsfelt

Området er ryddet for ueksplodert ammunisjon (blindgjengere). Finner du metallgjenstander, ueksploderte prosjektiler, granater eller lignende skal dette meldes til lokal politimyndighet, telefon 02800.

Ikke berør eller fjern metallgjenstander, prosjektiler, granater eller annen ueksplodert ammunisjon. Dette er forbundet med livsfare.

Innenfor området er det ikke tillatt å grave, tenne bål eller grille.

B

FORSVARSBYGG

VARSEL VARSEL

Tidligere militært skyte- og øvingsfelt

Tilsvarende tekst på et annet språk, f.eks. samisk eller engelsk

(Historisk tekst i samisk og engelsk)

C

FORSVARSBYGG

VARSEL VARSEL

Tidligere militært skyte- og øvingsfelt

Tilsvarende tekst på et annet språk, f.eks. samisk eller engelsk.

(Historisk tekst i samisk og engelsk)

D

SETERMOEN SKYTE- OG ØVINGSFELT

VARSEL! MILITÆRT SKYTEFELT. BLINDGJENGER- OG RIKOSJETTFARE.

Når skyting pågår er all ferdsel i feltet forbundet med livsfare.

Skytefeltets grenser er merket med røde skilt med påskrift: «FARE SKYTEFELT»

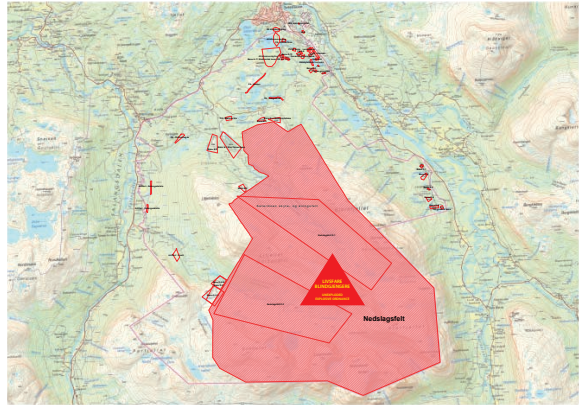
Blindgjengerfeltets grenser er merket med røde skilt med påskrift: «LIVSFARE BLINDGJENGERE»

Innenfor dette området KAN ueksploderte granater, raketter, prosjektildeler ol. påtreffes. RØR DEM IKKE!

Funn bes meldes til Forsvaret. Forurensning kan påtreffes i feltet.

Kontakt i arbeidstiden
Øvingsfeltoffiser: 970 49 020
Skytebefal: 970 49 019

Kontakt utenom normal arbeidstid
Daghavende offiser
Setermoen: 970 49 044
● DU STÅR HER

1480 mm

980 mm

D – sammenstilt av flere skilttyper

2000 mm

2000 mm

2000 mm

STOPP

Ved RØDT blinkende lys foregår militær aktivitet i feltet. Ferdsel kan da medføre LIVSFARE. FERDSEL UTEN AVTALE ER IKKE TILLATT!

SETERMOEN SKYTE- OG ØVINGSFELT

VARSEL! MILITÆRT SKYTEFELT. BLINDGJENGER- OG RIKOSJETTFARE.

Når skyting pågår er all ferdsel i feltet forbundet med livsfare.

Skytefeltets grenser er merket med røde skilt med påskrift: «FARE SKYTEFELT»

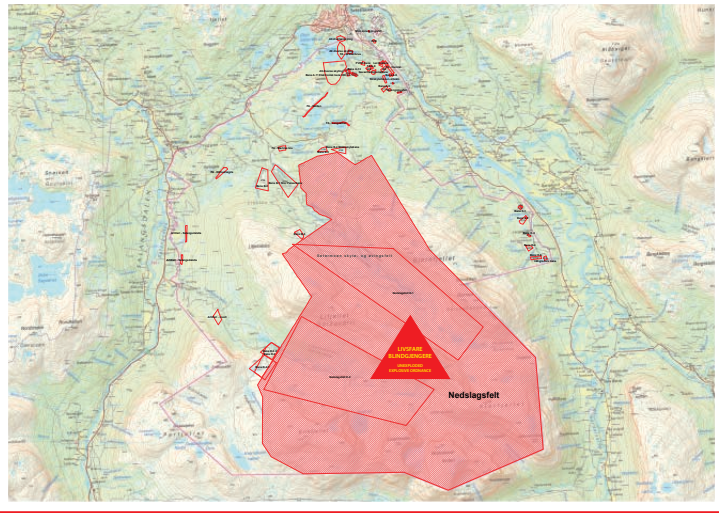

Blindgjengerfeltets grenser er merket med røde skilt med påskrift: «LIVSFARE BLINDGJENGERE»

Innenfor dette området KAN ueksploderte granater, raketter, prosjektildeler ol. påtreffes. RØR DEM IKKE!

Funn bes meldes til Forsvaret. Forurensning kan påtreffes i feltet.

Kontakt i arbeidstiden
Øvingsfeltoffiser: 970 49 020
Skytebefal: 970 49 019

Kontakt utenom normal arbeidstid
Daghavende offiser
Setermoen: 970 49 044
● DU STÅR HER

Sivil motorisert ferdsel er kun tillatt etter utvalgte hovedveger når det IKKE er militær aktivitet i feltet. Respekter skilting. Overtredelse anmeldes.

FARE
Laserlys kan være i bruk

825 | Privatrettslige skilt

Beskrivelse

Skiltene er basert på Statens vegvesen sine standarder.

Skiltvarianter

SVV Ulike symboler og undertekst

Anbefalt størrelse

B600 x variabel høyde etter innhold og behov

Skiltplate og kvalitet

- Utforming og innhold på infotavler tilpasses i det enkelte tilfelle
- Bunnfarge sort med hvit tekst

Montering

Solid og lite synlig montering som passer for denne skilttypen.

Ved montering på vegg skal skiltet leveres uprofilert. Ved montering på stolper må skiltet profileres og deles opp i hensiktsmessige størrelser.

600 x 850 mm

600 x 1050 mm

826 | Statens vegvesen – trafikkskilt

Beskrivelse

Skiltene er basert på Statens vegvesen sine standarder.

Skiltvarianter

SVV Fareskilt 600 mm (1)

SVV Vikeplikt 600 mm (2)

SVV Forkjørsskilt 600 mm (3)

SVV Forbudsskilt Ø600 mm (4)

SVV Påbudsskilt Ø600 mm (5)

SVV Opplysningskilt 500 mm (6)

SVV Serviceskilt 500 mm (7)

Anbefalt størrelse

Størrelser og standarder som Statens vegvesen: www.vegvesen.no/fag/veg-og-gate/trafikkskilt-og-vegoppmerking/filer-og-fargekoder-for-trafikkskilt/

Montering

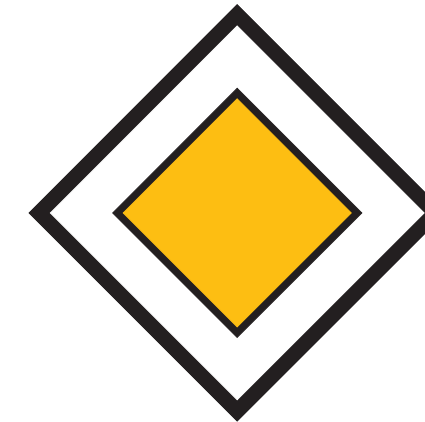
Solid og lite synlig montering som passer for denne skilttypen.

(1)

(2)

(3)

(4)

(5)

(6)

(7)

Skiltene er eksempler fra de ulike skilttypene. Alle skilt kan lastes ned fra Statens vegvesen sine nettsider.

